

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи муфлисшавӣ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон соли 2003, №12, мод.674; соли 2008, №10, мод.813; соли 2009, №5, мод.317. Қонуни ҚТ аз 02.01.2019 с., № 1579)

Маҷлиси намоёндагон 25 июни соли 2003 қабул кардааст
Маҷлиси миллӣ 21 ноябри соли 2003 ҷонибдорӣ кардааст

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Муносибатҳое, ки Қонуни мазкур танзим менамояд

Мутобиқи Кодекси граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни мазкур асос ва тартиби аз тарафи суд муфлис эътироф намудани соҳибкори инфиродӣ ва ё аз тарафи худи онҳо муфлис эълон гардиданашон, асоси аз тарафи суд муфлис эътироф намудани шахси ҳуқуқӣ, ё ин ки аз тарафи худи онҳо муфлис эълон намуданашон, инчунин тартиби барҳам додани ҷунин шахси ҳуқуқӣ, ё худ яқҷоя бо кредиторон қабул кардани қарор дар бораи муфлисшавӣ ва ихтиёран барҳамдиҳии онҳоро муқаррар менамояд.

Моддаи 2. Доираи амали Қонуни мазкур

Қонуни мазкур нисбат ба ҳамаи шахсони ҳуқуқӣ (ба истиснои корхонаҳои давлатие, ки дар моддаи 127 Кодекси граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ карда шудаанд), аз ҷумла шахсони ҳуқуқии хориҷии бо тартиби муқаррарнамудаи қонун ба қайд гирифташуда ва ҳамчунин соҳибкорони инфиродӣ амал мекунад.

Агар шартномаҳои байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон қоидаҳои дигареро, ки аз қоидаҳои пешбиниамудаи Қонуни мазкур фарқ кунанд, муқаррар карда бошанд, қоидаҳои шартномаҳои байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди истифода қарор мегиранд.

Нисбати муносибатҳое, ки Қонуни мазкур иштироки шахсони хориҷиро ба сифати кредиторон танзим менамояд, муқаррароти ҳамин Қонун татбиқ карда мешавад, агар шартномаҳои байналмилалии эътирофнамудаи Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигареро пешбинӣ накарда бошанд.

Моддаи 3. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи муфлисшавӣ

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи муфлисшавӣ ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз ҳамин Қонун, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 4. Мафҳумҳои асосии дар Қонуни мазкур истифодашаванда

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- муфлисшавӣ – аз тарафи қарздор дар ҳаҷми пурра қонеъ карда натавонистани талаби кредиторон оид ба ўҳдадориҳои пулӣ ва (ё) иҷро карда натавонистани ўҳдадориҳои ворид намудани пардохтҳои ҳатмӣ, ки аз ҷониби суд эътироф шудаанд ё қарздор қодир набуданашро эълон намудааст;

- қарздор – соҳибкори инфиродӣ ё шахси ҳуқуқӣ, ки барои қонеъгардонии талабҳои кредиторон оид ба ўҳдадориҳои пулӣ ва (ё) иҷрои ўҳдадориҳои пардохтҳои ҳатмӣ дар мўҳлати муқаррарнамудаи Қонуни мазкур қодир нест;

- ўҳдадориҳои пулӣ – ўҳдадорӣ қарздор дар бораи ба кредитор пардохт намудани маблағи муайяни пулӣ, аз рӯи шартномаи гражданию ҳуқуқӣ ва дигар асосҳое, ки Кодекси граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ менамояд;

- пардохтҳои ҳатмӣ – андозҳо, бочҳо ва дигар пардохтҳои ҳатмие, ки ба бучети сатҳи дахлдор бо тартиб ва шартҳои бо қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайяншаванда ворид мегарданд;

- роҳбари қарздор – мақоми яқкаи иҷроияи шахси ҳуқуқӣ ва инчунин шахсони дигар, ки мутобиқи қонунгузорӣ фаъолияти хешро аз номи шахси ҳуқуқӣ бе боваринома амалӣ мегардонанд;

- кредиторони озмунӣ – кредиторон аз рӯи ўҳдадориҳои пулӣ, ба истиснои шаҳравандоне, ки қарздор дар назди онҳо барои расонидани зиён ба ҳаёт ва саломатиашон ҷавобгар аст, инчунин муассисони (иштирокчиёни) қарздор - шахси ҳуқуқӣ аз рӯи ўҳдадориҳое, ки аз ҷунин иштирок пайдо мешаванд;

- санатсияи тосудӣ - чораҳои барқарорсозии қобилияти пардохтии қарздор, ки аз тарафи молики амволи қарздор – шахси ҳуқуқӣ, муассисони (иштирокчиёни) қарздор – шахси ҳуқуқӣ ва шахсони дигар бо мақсади пешгири кардани муфлисшавӣ қабул карда мешаванд;

- мушоҳида – расмияти муфлисшавӣ, ки нисбати қарздор аз лаҳзаи аз тарафи суд қабул кардани ариза дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор то лаҳзае, ки мутобиқи ҳамин Қонун бо мақсади таъмин намудани нигоҳдории амволи қарздор ва гузаронидани таҳлили ҳолати молиявии он муайян шудааст, татбиқ карда мешавад;

- идоракунии берунӣ (санатсияи судӣ) – расмияти муфлисшавӣ, ки нисбати қарздор бо мақсади барқарорсозии қобилияти пардохтии вай бо воғузоштани ваколатҳои идоракунии амволи қарздор ба мудирӣ беруна татбиқ карда мешавад;

- истехсолоти озмунӣ – расмияти муфлисшавӣ, ки нисбати қарздори муфлис эътирофгардида бо мақсади мутаносибан қонеъ намудани талабҳои кредиторон татбиқ карда мешавад;

- мудир (мудирӣ муваққатӣ, мудирӣ беруна, мудирӣ озмунӣ) – шахсе, ки аз ҷониби суд барои гузаронидани расмиятҳои муфлисшавӣ ва амалӣ намудани ваколатҳои дигар, ки Қонуни мазкур муқаррар намудааст, таъин карда мешавад;

- моратория – боздоштани амалҳои қарздор оид ба иҷрои ўҳдадориҳои пулӣ ва ворид намудани пардохтҳои ҳатмӣ;

- намояндаи кормандони қарздор – шахсе, ки аз тарафи кормандон ваколатдор шудааст ва ҳангоми гузаронидани расмиятҳои муфлисшавӣ манфиатҳои онҳоро ифода мекунад

- қарздори ғойиб – қарздоре, ки маҳалли ҷойгиршавии мақомоти доимӣ, инчунин муассисон ва шахсони мансабдор, ки онро муқаррар кардан мумкин нест ва бе онҳо шахси ҳуқуқӣ фаъолияти худро дар давоми шаш моҳи охир иҷро карда натавонист;

- мудирӣ муваққатӣ - шахси воқеие, ки аз ҷониби суд барои гузаронидани расмиёти мушоҳида таъин карда мешавад;

- мудирӣ беруна - шахси воқеие, ки аз ҷониби суд барои гузаронидани расмиёти идоракунии беруна таъин карда мешавад;»

- мудирӣ озмунӣ - шахси воқеие, ки аз ҷониби суд барои гузаронидани расмиёти истехсолоти озмунӣ таъин карда мешавад. (ҚҶТ аз 19.05.09, №509)

Моддаи 5. Аломатҳои муфлисшавӣ

Шахсони ҳуқуқӣ, соҳибкорони инфиродӣ ва ҳамчунин шахсони ҳуқуқии хориҷӣ барои қонеъ намудани талабҳои кредиторон аз рӯи ўҳдадориҳои пулӣ ва ҳамчунин иҷрои пардохтҳои ҳатмӣ ба бучет аз ҳисоби амволи онҳо воридшаванда қодирнабуда ҳисобида мешаванд, агар чунин ўҳдадориҳо аз тарафи онҳо дар давоми се моҳ аз лаҳзаи эътибор пайдо карданашон иҷро карда нашаванд ва агар маблағи умумии ўҳдадориҳо аз арзиши амволи ба онҳо тааллуқдошта зиёд бошад.

Моддаи 6. Таркиб ва ҳаҷми ўҳдадориҳои пулӣ ва пардохтҳои ҳатмӣ

Таркиб ва ҳаҷми ўҳдадориҳои пулӣ ва пардохтҳои ҳатмӣ ба вақти пешниҳоди ариза ба суд дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор муайян карда мешаванд.

Барои муайян намудани мавҷудияти аломатҳои муфлисшавии қарздор ҳаҷми ўҳдадориҳои пулӣ, аз ҷумла ҳаҷми қарз барои молҳои таҳвилгардида, корҳои иҷрошуда ва хизматрасонӣ, маблағи қарзҳо бо назардошти фоизҳо, ки онҳоро қарздор бояд пардохт намояд, ба истиснои ўҳдадориҳо дар назди шахрвандоне, ки қарздор барои расонидани зиён ба ҳаёт ва саломатиашон ҷавобгар аст, ўҳдадориҳо оиди пардохти подоши муаллифӣ ва ҳамчунин ўҳдадориҳо дар назди муассисони (иштирокчиёни) қарздор – шахсони ҳуқуқӣ, ки аз чунин иштирок бармеоянд, мавриди таваҷҷӯҳ қарор мегирад.

Ҳаҷми ўҳдадориҳои пулӣ аз рӯи талабҳои кредиторон дар он ҳолат муқарраршуда ҳисобида мешавад, ки агар он бо ҳалномаи суд ё ҳуҷҷатҳои шаҳодатдиҳандае, ки дар онҳо қарздор ин талабҳоро эътироф намудааст, тасдиқ шуда бошад ва ҳамчунин дар ҳолатҳои дигаре, ки ҳамин Қонун пешбинӣ намудааст.

Моддаи 7. Қарздор

Қарздор ҳуқуқ дорад бо аризаи худ дар хусуси пешакӣ муқаррар намудани муфлисшавӣ дар сурати мавҷуд будани ҳолатҳои бешубҳа шаҳодатдиҳанда дар бораи он ки вай наметавонад ўҳдадориҳои пулӣ ва (ё) вазифаҳои оид ба ворид намудани пардохтҳои ҳатмӣ дар мўҳлатҳои муқарраршуда иҷро намояд, ба суд муроҷиат кунад.

Қарздор дар ҳама ҳолат метавонад ба суд ариза диҳад, ки амволи мавҷудбудаи ӯ барои пардохти хароҷоти суд кифоя бошад, агар Қонуни мазкур тартиби дигареро пешбинӣ накарда бошад.

Моддаи 7¹. Қарздори ғойиб

Дар асоси аризаи шахси манфиатдор суд тибқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон қарздори ғойибро муайян менамояд. (ҚҶТ аз 19.05.09, №509)

Моддаи 8. Ўҳдадориҳо барои додани аризаи қарздор ба суд

Роҳбари қарздор ё соҳибкори инфиродӣ ўҳдадор аст, ки дар мавридҳои зерин бо аризаи қарздор ба суд муроҷиат кунад:

- агар қонеъгардонии талабҳои як кредитор ё якчанд кредиторон сабабгори ғайриимкон гаштани иҷрои пурраи ўҳдадориҳои пулӣ қарздор дар назди дигар кредиторон гардад;

- агар мақомоти қарздор, ки мутобиқи ҳуҷҷатҳои таъсисии қарздор барои барҳамдиҳии он ваколатдор гардидааст, барои муроҷиати қарздор бо ариза ба суд қарор қабул карда бошад;

- агар мақомоти ваколатдори молики амволи қарздор – корхонаи воҳиди давлатӣ дар бораи муроҷиат намудан бо аризаи қарздор ба суд қарор қабул карда бошад;

- дар дигар ҳолатҳое, ки Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст.

Дар мавридҳои пешбининамудаи қисми якуми ҳамин модда аризаи қарздор новобаста аз мавҷудияти ҳолатҳои муқарраркардаи қисми дуюми моддаи 7 Қонуни мазкур ба суд пешниҳод карда мешавад.

Агар дар вақти барҳамдиҳии шахси ҳуқуқӣ иҷрои талабҳои кредиторон дар ҳаҷми пурра ғайриимкон муқаррар шуда бошад, роҳбари қарздор, комиссияи барҳамдиҳӣ (барҳамдиҳанда) вазифадоранд бо аризаи қарздор ба суд муроҷиат намоянд.

Аризаи қарздор дар ҳолатҳои пешбининамудаи моддаи мазкур бояд на дертар аз як моҳи пеш омадани зарурати дахлдор ба суд пешниҳод карда шавад.

Моддаи 9. Масъулияти роҳбари қарздор барои иҷро накардани вазифаҳо оид ба додани аризаи қарздор ба суд

Аз тарафи қарздор пешниҳод нагардидани ариза ба суд дар ҳолатҳое, ки моддаи 8 Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст, боиси ба ҷавобгарии субсидиарӣ кашидани роҳбари қарздор ва аъзои комиссияи барҳамдиҳӣ аз рӯи ўҳдадорихои қарздор, ки дар назди кредиторон баъди гузаштани мўҳлати пешбининамудаи Қонуни мазкур ба вучуд меоянд, мегардад.

Моддаи 10. Муфлисшавии сохта ва барқасд

Агар аризаи қарздор оид ба муфлис эътироф намуданаш ба суд дар ҳолати мавҷуд будани имконияти қонегардонии пурраи талабҳои кредиторон пешниҳод шуда бошад (муфлисшавии сохта), қарздор, ки ҳамин аризаро пешниҳод намудааст, дар назди кредиторон барои зарари бо додани ҳамин ариза расонидааш ҷавобгар мебошад.

Дар ҳолати муфлисшавии қарздор бо айби муассисони (иштирокчиёни) вай ё дигар шахсони мансабдор, аз ҷумла бо айби роҳбари қарздор, ки барои ба қарздор ҳуқуқи додани супоришҳои ҳатман иҷрошавандаро дорад ва ё ҳар гуна имконияти муайянсозии амали ўро дорад (муфлисшавии барқасд), муассисон (иштирокчиён) – шахсони ҳуқуқӣ ё дигар шахсони мансабдор ба ҷавобгарии субсидиарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 11. Кредиторон оид ба ўҳдадорихои пулӣ

Кредиторон оид ба ўҳдадорихои пулӣ (минбаъд-кредиторон) шахсони воқеию ҳуқуқии дохилӣ ва хориҷӣ, ҳамчунин давлат ва воҳидҳои маъмурию ҳудудӣ мебошанд.

Ҳуқуқи додани аризаи кредиторро дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор (минбаъд - аризаи кредитор) шахсоне доранд, ки мутобиқи Қонуни мазкур кредиторони озмунӣ эътироф карда мешаванд.

Кредитор аз рӯи ўҳдадорихои дар натиҷаи расонидани зарар ва оид ба пардохти алимент ба вучудодада он кредитороне ҳисобида мешаванд, ки талабҳои онҳо бо ҳалномаи суд собит шудаанд ё қарздор онҳоро эътироф намудааст.

Ба мақомоти андоз ва дигар мақомоти ваколатдор меъёрҳои барои кредиторон муайяншуда татбиқ карда мешаванд, агар Қонуни мазкур тартиби дигареро пешбинӣ накарда бошад.

ҳангоми гузаронидани расмияти муфлисшавӣ манфиати ҳамаи кредиторонро маҷлиси кредиторон ва кумитаи кредиторон, ки мутобиқи Қонуни мазкур ташкил карда мешаванд, ифода мекунад. Аз лаҳзаи аз тарафи суд барои баррасӣ қабул гардидани ариза дар бораи муфлис эълон намудани қарздор кредиторон ҳуқуқ надоранд, ки бо мақсади қонегардонидани талабҳои худ бо тартиби инфиродӣ ба қарздор муроҷиат намоянд.

Ҳамаи амалҳо дар муносибат бо қарздор аз номи кредиторон ба воситаи маҷлиси кредиторон ва кумитаи кредиторон анҷом дода мешавад.

Моддаи 12. Маҷлиси кредиторон ва тартиби даъвати он

Кредиторони озмунӣ ва дар ҳолатҳои пешбининамудаи Қонуни мазкур дар қисмати талабҳо оид ба пардохтҳои ҳатмӣ мақомоти андоз ва дигар мақомоти ваколатдор иштирокчиёни маҷлиси кредиторон бо ҳуқуқи овоздиҳӣ шуда метавонанд. Дар маҷлиси кредиторон намояндаи кормандони қарздор иштирок менамояд.

Ташкил ва гузаронидани маҷлиси кредиторонро мудир анҷом медиҳад.

Ваколатҳои маҷлиси кредиторон:

қабули қарор дар бораи чорӣ ва дароз намудани идоракунии беруна ва дар бораи муроҷиат намудан бо илтимосномаи дахлдор ба суд;

қабули қарор дар бораи бастанӣ созишномаи мусолиҳа;

қабули қарор дар бораи муроҷиат намудан ба суд бо илтимоснома дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ;

қабули қарор дар бораи интиҳоби аъзои кумитаи кредиторон, муайян намудани шумораи ҳайати кумитаи кредиторон ва дар бораи пеш аз мўҳлат қатъ намудани ваколатҳои кумитаи кредиторон;

ҳаллу фасли дигар масъалаҳое, ки Қонуни мазкур пешбинӣ менамояд.

Дар маҷлиси кредиторон кредитори озмунӣ, дар ҳолатҳои пешбининамудаи Қонуни мазкур мақомоти андоз ва дигар мақомоти ваколатдор дар қисмати талабҳо оид ба пардохтҳои ҳатмӣ соҳиби шумораи овозҳои мутаносибан баробар ба маблағи талабҳои кредиторони озмунӣ, мақомоти андоз ё мақомоти дигари ваколатдор аз рӯи ўҳдадорихои пулӣ (ё) пардохтҳои ҳатмӣ ба қарздор, ки мутобиқи Қонуни мазкур

этироф ва ба рӯзи гузаронидани маҷлиси кредиторон муқаррар карда шудааст, мебошанд.

Маҷлиси кредиторон бо ташаббуси мудир, дархости кумитаи кредиторон, кредиторони озмунӣ ва (ё) мақомоти андоз ва мақомоти ваколатдори дигаре, ки талабҳои онҳо оид ба ўҳдадорихои пулӣ ва (ё) пардохтҳои ҳатмӣ на камтар аз сеяки ҷамъи маблағи талабшудаи ба рӯйхати талабҳои кредиторон дохилшударо ташкил медиҳад, ё бо ташаббуси аз се як ҳиссаи кредиторони озмунӣ даъват карда мешавад.

Маҷлиси кредиторон бо дархости кумитаи кредиторон ё кредиторони озмунӣ аз ҷониби мудир, дар мўҳлати ду ҳафта аз лаҳзаи бо дархости дахлдор мурочиат намудани кумитаи кредиторон ё кредиторони озмунӣ ба унвони мудир даъват карда мешавад.

Маҷлиси кредиторон дар маҳалли ҷойгиршавии қарздор гузаронида мешавад, агар тартиби дигаре дар маҷлиси кредиторон ё кумитаи кредиторон муқаррар нашуда бошад.

Дар ҳолати набудани кворуми кредиторон дар мўҳлати даҳ рӯз маҷлиси такрорӣ кредиторон даъват карда мешавад, ки сарфи назар аз шумораи кредиторони дар он иштироккунанда салоҳиятдор мебошад, ба шарте ки аз вақт ва ҷои гузаронидани маҷлиси кредиторон онҳо ба таври даркорӣ огоҳ гардида бошанд.

Моддаи 13. Тартиби қабули қарорҳо аз тарафи маҷлиси кредиторон

Қарори маҷлиси кредиторон оиди масъалаҳои ба овоздиҳӣ гузошташуда бо аксари овозҳои кредиторони озмунӣ, ки дар маҷлиси кредиторон иштирокдоранд, қабул карда мешаванд, агар тартиби дигаре дар Қонуни мазкур пешбинӣ нашуда бошад.

Маҷлиси кредиторон қарорҳои зеринро бо аксари овозҳо аз миқдори умумии кредиторони озмунӣ қабул менамояд:

оиди ҷорӣ ва дароз намудани идоракунии беруна ё дар бораи мурочиат намудан бо илтимоснома ба суд дар бораи муфлис этироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ;

дар бораи бо илтимоснома мурочиат намудан ба суд оиди аз вазифа озод намудани мудир.

Дар ҳолате ки агар дар маҷлиси кредиторон, ки барои ҳалли масъалаҳои дар қисми дууми моддаи мазкур пешбинишуда даъват карда шудааст ва миқдори овозҳои барои қабули қарорҳои мазкур зарурии кредиторони озмунӣ ҷамъ нашуда бошанд, маҷлиси такрорӣ кредиторон даъват карда мешавад, ки барои қабули чунин қарорҳо бо аксари овозҳои кредиторони озмунии дар маҷлис иштироккунанда салоҳиятдор мебошад, ба шарте ки кредиторони озмунӣ аз вақт ва ҷои гузаронидани маҷлис ба тарзи даркорӣ огоҳ гардида бошанд.

Моддаи 14. Кумитаи кредиторон, интиҳоби кумитаи кредиторон

Кумитаи кредиторон манфиатҳои кредиторони озмуниро ифода намуда, ба фаъолияти мудирӣ беруна ва мудирӣ озмунӣ бо тартиби пешбинишудаи Қонуни мазкур назорат менамояд.

Агар миқдори кредиторони озмунӣ аз панҷоҳ нафар камтар бошад, бо қарори маҷлиси кредиторон вазифаи кумитаи кредиторонро ба маҷлиси кредиторон вогузор кардан мумкин аст.

Кумитаи кредиторон барои татбиқи вазифаҳои ба зиммааш гузошташуда ҳуқуқ дорад:

аз мудирӣ беруна пешниҳоди маълумотро оид ба ҳолати молиявии қарздор ва ҷараёни идоракунии беруна талаб намояд;

аз мудирӣ озмунӣ пешниҳоди маълумотро оид ба ҷараёни истеҳсолоти озмунӣ талаб намояд;

оиди фаъолияти мудирӣ беруна ва мудирӣ озмунӣ дар ҳолатҳои пешбинишудаи Қонуни мазкур ба суд шикоят кунад.

Ба ҳайати кумитаи кредиторон мумкин аст намоёндагони кредиторони озмунӣ ба миқдори муайяннамудаи маҷлиси кредиторон, вале на бештар аз 11 нафар дохил карда шаванд.

Қарори кумитаи кредиторон бо аксари овозҳои шумораи умумии аъзои кумитаи кредиторон қабул карда мешавад.

Аъзои кумитаи кредиторонро маҷлиси кредиторон ба муддати гузаронидани идоракунии беруна ва истеҳсолоти озмунӣ интиҳоб менамояд.

Бо қарори маҷлиси кредиторон мумкин аст ваколатҳои ҳамаи аъзои кумитаи кредиторон пеш аз мўҳлат қатъ гардонидан шаванд.

Талаби кредитор оид ба ўҳдадорихои пулӣ ва (ё) ўҳдадорихои ҳатмӣ дар ҳаҷми панҷсад андозаи **нишондиҳанда барои ҳисобҳо** ба кредитор ҳуқуқи доштани шумораи овозҳои баробар ба шумораи аъзои кумитаи кредиторонро медиҳад, агар бо қарори маҷлиси кредиторон тартиби дигаре муқаррар нашуда бошад. Кредитор ҳуқуқ дорад, ки овозҳои ба вай тааллуқдоштаро ба як номзад диҳад ё онҳоро байни чанд номзадҳо ба аъзогии кумитаи кредиторон тақсим намояд.

Ба ҳайати кумитаи кредиторон номзадҳои интиҳобшуда ҳисоб мешаванд, ки бештари овозҳоро гирифтаанд.

Аъзоёни кумитаи кредиторон метавонанд аз ҳайати худ раиси кумитаи кредиторонро интиҳоб намоянд.

Агар ҳайати кумитаи кредиторон аз панҷ нафар зиёд бошад, раиси кумитаи кредиторон ба таври ҳатмӣ интиҳоб карда мешавад.

Моддаи 15. Шахсони манфиатдор

Дар муносибат бо қарздор инҳо шахсони манфиатдор доништа мешаванд:

шахси ҳуқуқӣ, ки мутобиқи қонунгузории граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба қарздор корхонаи фаръӣ ё тобеъ мебошад;

роҳбари қарздор, инчунин шахсоне, ки ба шӯрои директорони қарздор (шӯрои мушоҳидавӣ), мақомоти иҷроияи машваратии қарздор, сармуҳосиби (муҳосиби) қарздор, аз ҷумла шахсони дар давоми як сол то замони оғозшавии парвандаҳо оид ба муфлисшавӣ аз ин вазифаҳо озодшуда дохил мешаванд.

Барои мақсадҳои Қонуни мазкур таҳти мафҳуми шахсони манфиатдор нисбат ба шахрванд шавҳараш (завҷааш), фарзандон, бародарон, хоҳарон, падару модар ва бародарону хоҳарони онҳо, падару модар, хоҳарон ва бародарони шавҳараш (завҷааш) дохил мешаванд.

Дар ҳолатҳои пешбининамудаи Қонуни мазкур шахсони манфиатдор нисбат ба мудир ва кредиторон мутобиқи тартибе, ки бандҳои якум ва дуюми моддаи мазкур пешбинӣ намудааст, муайян карда мешавад.

Моддаи 16. Мудир

Агар дар Қонуни мазкур тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад, суд метавонад шахси воқеии ба сифати соҳибкори инфиродӣ ба қайд гирифташударо, ки дорои донишҳои махсус буда, нисбат ба қарздор ва кредиторон шахси манфиатдор нест, мудир (мудирӣ муваққатӣ, мудирӣ беруна, мудирӣ озмунӣ) таъин намояд.

Шахсони зеринро мудир таъин намудан мумкин нест:

шахсоне, ки қаблан идоракунии корҳои қарздор - шахси ҳуқуқиро анҷом медоданд, ба истиснои ҳолатҳои, ки аз лаҳзаи сабукдӯш гардидани ҷунин шахсон аз идоракунии корҳои қарздор на камтар аз се сол гузашта бошад;

шахсоне, ки нисбаташон баҳри татбиқи фаъолияти идоракунии корҳо ва (ё) амволи шахсони дигар маҳдудият вучуд дошта бошад (шахсони маҳрумшуда);

шахсоне, ки доғи судӣ доранд.

Моддаи 17. ҳуқуқ ва вазифаҳои мудир

Мудир ҳуқуқ дорад:

маҷлиси кредиторон ва кумитаи кредиторонро даъват намояд;

дар ҳолатҳои дар Қонуни мазкур пешбинишуда ба суд муроҷиат намояд;

ба андоза ва тартибе, ки Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст, подош гирад;

барои таъмини амалӣ намудани ваколатҳои худ шахсони дигарро дар асоси шартнома ба кор ҷалб намуда, ҳаққи хизмати онҳоро аз ҳисоби қарздор бипардозад, агар Қонуни мазкур ё созишнома бо кредиторон тартиби дигарро муқаррар накарда бошад;

дар бораи пеш аз мӯҳлат қатъ намудани иҷрои вазифаҳои худ ба суд ариза пешниҳод намояд.

Мудир вазифадор аст:

оид ба ҳифзи моликияти қарздор тадбирҳо андешад;

ҳолати молиявии қарздорро таҳлил кунад;

фаъолияти молиявӣ, хоҷагӣ ва инвеститсионии қарздор ва мавқеи онро дар бозори мол таҳлил намояд;

талаби арзнамудаи кредиторонро баррасӣ намояд;

пешбурди рӯйхати талабҳои кредиторонро анҷом диҳад;

вазифаҳои дигарро, ки Қонуни мазкур муқаррар намудааст, иҷро намояд.

ҳангоми татбиқи ҳуқуқи вазифаҳои худ мудир вазифадор аст, ки бо назардошти манфиатҳои қарздор ва кредиторон амал намояд.

Моддаи 18. Масъулияти мудир

Иҷро накардан ё иҷрои номатлуби ўҳдадорӣ, ки мутобиқи Қонуни мазкур ба зиммаи мудир гузошта шудаанд, мумкин аст барои аз ҷониби суд озод намудани ӯ аз иҷрои вазифаҳои асос гардад.

Қарздор ва кредиторони он ҳуқуқ доранд аз мудир, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистонро вайрон кардааст, баргардонидани зиёни аз фаъолияти (бефаъолияти) мудир расонидашударо талаб намоянд.

Моддаи 19. Подоши мудир

Тартиб ва андозаи подоши мудирро маҷлиси кредиторон муайян мекунад ва (ё) суд тасдиқ менамояд **ва он бояд на камтар аз дувоздаҳ нишондиҳанда барои ҳисобҳо дар як моҳ бошад. (ҚҶТ аз 19.05.09, №509)**

Дар ҳолатҳои пешбининамудаи қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мудир аз рӯи натиҷаҳои фаъолиятҳо подоши иловагӣ муқаррар карда мешавад.

Моддаи 20. Расмиятҳои муфлисшавӣ

Ҳангоми баррасии парвандаҳои муфлисшавии қарздор – шахси ҳуқуқии субъекти соҳибкории хурду миёна ва дигар шахсони ҳуқуқӣ (ташкilotҳои ғайритиҷоратӣ) расмиёти зерини муфлисшавӣ татбиқ карда мешаванд:

- мушоҳида;
- истеҳсолоти озмунӣ;
- созишномаи мусолиҳа.

Ҳангоми баррасии парвандаҳои муфлисшавии қарздор – шахси ҳуқуқии субъекти соҳибкории калон расмиёти зерини муфлисшавӣ татбиқ карда мешаванд:

- мушоҳида;
- идоракунии беруна;
- истеҳсолоти озмунӣ;
- созишномаи мусолиҳа.

Ҳангоми баррасии парвандаҳои муфлисшавии қарздор - соҳибкори инфиродӣ расмиёти зерини муфлисшавӣ татбиқ карда мешаванд:

- истеҳсолоти озмунӣ;
- созишномаи мусолиҳа. (ҚЧТ аз 19.05.09, №509)

Моддаи 21. Худро муфлис эълон намудани қарздор

Дар сурати мавҷуд набудани эътироз аз ҷониби кредиторон қарздор - шахси ҳуқуқӣ метавонад дар бораи муфлисшавии худ ва ихтиёран барҳам хурданаши мутобиқи тартиботе, ки Қонуни мазкур пешбинӣ кардааст, эълон намояд.

БОБИ II ПЕШГИРИИ МУФЛИСШАВӢ

Моддаи 22. Тадбирҳои оид ба пешгирии муфлисшавии ташкilotҳо

Муассисони (иштирокчиёни) қарздор – шахси ҳуқуқӣ, молики амволи қарздор – шахси ҳуқуқӣ ва мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ вазифадоранд, ки оид ба пешгирии муфлисшавии ташкilotҳои тадбирҳои саривақтӣ андешанд.

Бо мақсади пешгирии муфлисшавии ташкilotҳои муассисони (иштирокчиёни) қарздор – шахси ҳуқуқӣ, молики амволи қарздор – шахси ҳуқуқӣ то замони ба суд додани ариза оид ба муфлис эътироф намудани қарздор тадбирҳои меандешанд, ки ба беҳбудии молиявии қарздор нигаронида шуда бошанд. Тадбирҳои барои беҳбудии молиявии қарздор нигаронидашударо кредиторон ё шахсони дигар низ метавонанд дар асоси созишнома бо қарздор пешбинӣ намоянд.

Моддаи 23. Санатсияи тосудӣ

Молики амволи қарздор – шахси ҳуқуқӣ, муассисони (иштирокчиёни) қарздор – шахси ҳуқуқӣ, кредиторони қарздор – шахси ҳуқуқӣ ва шахсони дигар дар доираи тадбирҳои оид ба пешгирии муфлисшавӣ метавонанд ба қарздор дар ҳаҷме, ки барои пардохт намудани ўҳдадориҳои пулӣ, пардохтҳои ҳатмӣ ва барқарорсозии қобилияти пардохтии қарздор (санатсияи тосудӣ) кифоягӣ мекунад, кўмаки молиявӣ расонанд.

Расонидани кўмакҳои молиявиро ҳамзамон қабули ўҳдадориҳои аз тарафи қарздор ё шахсони дигар ба манфиати шахсони кўмаки молиявӣ расонидани ҳисобидан мумкин аст.

Гузаронидани санатсияи тосудиро аз ҳисоби буҷети давлатӣ қонун дар бораи буҷети давлатӣ барои соли дахлдор муқаррар менамояд. Гузаронидани санатсияи тосудиро аз ҳисоби буҷетҳои маҳаллӣ мақомоти ҳокимияти маҳаллӣ мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар мекунад.

БОБИ III БАРРАСИИ ПАРВАНДАҲОИ МУФЛИСШАВӢ ДАР СУД

Моддаи 24. Тартиби баррасии парвандаҳо дар бораи муфлисшавӣ

Парвандаҳо дар бораи муфлисшавии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ дар судҳо аз рӯи қоидаҳои пешбиниамудайи **Кодекси Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи мурофиаи судии иқтисодӣ** бо хусусиятҳои муқаррарнамудайи Қонуни мазкур баррасӣ карда мешаванд.

Парванда оид ба муфлисшавӣ аз ҷониби суд метавонад дар ҳолате оғоз карда шавад, ки агар талабот нисбат ба қарздорон – субъектҳои соҳибкории хурду миёна ва дигар шахсони ҳуқуқӣ (ташкilotҳои ғайритиҷоратӣ) дар маҷмӯъ на камтар аз 500 (панҷсад) нишондиҳанда барои ҳисобҳо ва нисбат ба субъектҳои соҳибкории калон 2000 (ду ҳазор) нишондиҳанда барои ҳисобҳоро ташкил намояд. (ҚЧТ аз 19.05.09, №509)

Моддаи 25. Мансубияти идоравӣ ва судии парвандаҳои муфлисшавӣ

Парвандаҳои муфлисшавии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродиро суди иқтисодии (минбаъд - судӣ) маҳалли воқеъгардидаи қарздор – шахси ҳуқуқӣ ё маҳалли истиқомати шаҳрванд - соҳибкори

инфиродин барраси менамояд.

Моддаи 26. ҳуқуқи муроҷиат намудан ба суд

Қарздор, кредитор, прокурор ва дар ҳолатҳое ки ҳамина Қонун пешбинӣ намудааст, шахсони дигар низ ҳуқуқи ба ариза ба суд муроҷиат намудан дар хусуси муфлис эътироф намудани қарздор бо сабаби иҷро накардани ўҳдадориҳои пулиро доранд.

Қарздор, прокурор, мақомоти андоз, **мақомот оид ба идоракунии амволи давлатӣ** ва дигар мақомоти ваколатдор дар хусуси муфлисшавии қарздор бо сабаби иҷро накардани вориҳои пардохтҳои ҳатмӣ ҳуқуқи ба ариза ба суд муроҷиат намуданро доранд.

Моддаи 27. Шахсоне, ки дар баррасии парвандаи муфлисшавӣ иштирок менамоянд

Шахсони зерин дар баррасии парвандаи муфлисшавӣ иштирок менамоянд:

қарздор;

мудир;

кредиторони озмунӣ;

мақомоти андоз ва мақомоти дигари ваколатдор аз рӯи талабҳои оиди пардохтҳои ҳатмӣ;

прокурор, дар ҳолати ба ариза ба суд муроҷиат намудани парвандаҳои муфлисшавӣ.

Моддаи 28. Асоси оғоз намудани парванда дар бораи муфлисшавӣ

Парванда оид ба муфлисшавӣ дар асоси ариза дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор, ки аз тарафи шахсони дар моддаи 26 Қонуни мазкур номбаршуда пешниҳод гардидаанд, оғоз карда мешавад.

Моддаи 29. Яқҷоясозии талабҳои кредиторон

Аризаи кредитор мумкин аст ба яқҷоясозии қарзҳо аз рӯи ўҳдадориҳои гуногун асос ёбад.

Кредиторон ҳуқуқ доранд, ки талабҳои худро нисбати қарздор яқҷоя намуда, бо як аризаи кредитор ба суд муроҷиат намоянд. Ба чунин ариза кредитороне, ки талабҳои худро яқҷоя намудаанд, имзо мегузоранд.

Моддаи 30. Рад кардани қабули ариза оид ба муфлис эътироф намудани қарздор

Агар яке аз шартҳои пешбинигардидаи қисми дуюми моддаи 24 Қонуни мазкур риоя нашуда бошад, суд қабули аризаро оид ба муфлис эътироф намудани қарздор рад мекунад.

Моддаи 31. Чораҳои ҳимоя намудани талабҳои кредиторон

Суд ҳуқуқ дорад дар асоси аризаи шахсоне, ки дар парвандаи муфлисшавӣ иштирок мекунад, мутобиқи **Кодекси Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи муроғияти судии иқтисодӣ** оид ба ҳимояи талабҳои кредиторон чораҳо андешад.

Ба ғайр аз чораҳои, ки **Кодекси Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи муроғияти судии иқтисодӣ** пешбинӣ менамояд, суд метавонад ба розигии мудир амалӣ намудани додугирифтҳоеро, ки қисми дуюми моддаи 44 Қонуни мазкур пешбинӣ накардаст, манъ намояд, қарздорро ўҳдадор намояд, ки коғазҳои қимматнок, арзишҳои асъорӣ ва амволи дигари қарздорро барои нигоҳ доштан ба шахси сеюм диҳад ва барои таъмини нигоҳдории амволи қарздор чораҳои дигар андешад.

Чораҳои оид ба ҳимояи талабҳои кредиторон мутобиқан то замони қарздор намудани идоракунии беруна ва таъини мудир беруна ё то замони қабул шудани ҳалномаи суд дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва дар бораи кушодани истеҳсолоти озмунӣ ва таъини мудир озмунӣ ё то замони аз тарафи суд тасдиқ намудани созишномаи мусолиҳа ё то замони аз тарафи суд қабул шудани ҳалнома дар бораи рад намудани муфлис эътироф кардани қарздор амал мекунад.

Суд ҳуқуқ дорад чораҳои ҳимояи талабҳои кредиторонро то ба миён омадани ҳолатҳое, ки қисми сеюми моддаи мазкур пешбинӣ намудааст, бекор кунад.

Моддаи 32. Изҳори назари қарздор ба ариза дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор

Қарздор дар мӯҳлати 5 рӯз аз санаи гирифтани таъинот дар бораи қабули аризаи кредитор, аризаи мақомоти андоз ё мақомоти дигари ваколатдор дар хусуси муфлис эътироф намудани қарздор ё аризаи прокурор дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ўҳдадор аст, ки ба суд, аризадиҳанда ва шахсони дигари дар парвандаи муфлисшавӣ иштироккунанда доир ба чунин ариза изҳори назарашро фиридад ва ҳамчунин ҳамаи кредиторонро, ки дар ин ариза номбар нашудаанд, дар бораи нисбати вай оғоз гардидани парвандаи муфлисшавӣ огоҳ намояд. Ба изҳори назари қарздор, ки ба суд фиридад мешавад, бояд далелҳои исботӣ дар бораи аз тарафи қарздор ба аризадиҳанда ва шахсони дигари дар парвандаи муфлисшавӣ иштироккунанда фиридад шудани нусхаҳои изҳори назар илова карда шаванд.

Ба ғайр аз маълумотҳое, ки дар **Кодекси Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи муроғияти судии иқтисодӣ** пешбинӣ шудаанд, дар изҳори назари қарздор маълумотҳои зерин нишон дода мешаванд:

эътирози қарздор ба талабҳои аризадиҳанда;

маблағи умумии қарзи қарздор оид ба ўҳдадориҳо дар назди кредиторон, музди меҳнати кормандони қарздор ва пардохтҳои ҳатмӣ;

маълумот дар бораи амволи мавҷудбудаи қарздор, аз ҷумла маблағҳои пулие, ки дар суратҳисобҳои

бонкӣ ва ташкилотҳои дигари кредитӣ дорад, рақами суратҳисобҳои номбаршудаи бонкӣ, ташкилотҳои дигари кредитӣ ва суроғи почтавии бонку ташкилотҳои кредитӣ;

далелҳои қонеъ карда тавонистани талабҳои аризадиҳанда дар ҳолате, ки қарздор онҳоро эътироф намояд;

- рӯйхати кредиторон ва қарздорон бо муайянсозии қарзҳои кредиторӣ ва дебиторӣ, бо нишон додани суроғи кредиторон ва қарздорон. (ҚҶТ аз 19.05.09, №509)

Набудани изҳори назари қарздор набояд барои баррасии парвандаи муфлисшавӣ монӣ шавад.

Дар ин ҳолат суд ба мудир супориш медиҳад, ки ҳамаи кредиторонро муқаррар намуда, дар бораи оғоз намудани парвандаи муфлисшавӣ ба онҳо аз ҳисоби қарздор оғоҳнома фиристад.

Моддаи 33. Ҳалнома дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ

Ҳалномаи суд дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ дар ҳолатҳои муқаррар гардидани аломатҳои муфлисшавии қарздор, ки моддаи 5 Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст ва инчунин набудани асос барои ҷорӣ намудани идоракунии беруна қабул карда мешавад.

Дар ҳалномаи суд оид ба муфлис эътироф намудани қарздор – шаҳси ҳуқуқӣ ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ бояд чунин нишондодҳо бошанд:

дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор;

дар бораи кушодани истеҳсолоти озмунӣ;

дар бораи таъини мудирӣ озмунӣ.

Дар ҳалномаи суд оид ба муфлис эътироф намудани қарздор – соҳибкори инфиродӣ дар бораи беъэтибор шудани бақайдгирии давлатии қарздор ба сифати соҳибкори инфиродӣ зикр карда мешавад.

Ҳалномаи суд дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ бояд фавран иҷро гардад, агар суд тартиби дигареро муқаррар накарда бошад.

Моддаи 34. Аз тарафи суд нашр намудани хабари муфлис эътироф гардидани қарздор

Хабари муфлис эътироф гардидани қарздор аз тарафи суде, ки дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва оиди кушодани истеҳсолоти озмунӣ ҳалнома қабул кардааст, дар воситаҳои ахбори умум аз ҳисоби қарздор ва дар сурати набудани маблағҳои қарздор аз ҳисоби кредиторе, ки бо ариза оид ба муфлис эътироф намудани қарздор муроҷиат кардааст, нашр карда мешавад.

Хабари бекор кардани ҳалномаи суд дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор низ ба ҳамин тартиб бояд нашр карда шавад.

Моддаи 35. Ҳалномаи суд дар бораи рад кардани муфлис эътироф намудани қарздор

Ҳалномаи суд дар бораи рад кардани муфлис эътироф намудани қарздор дар ҳолатҳои зерин қабул карда мешавад:

набудани аломатҳои муфлисшавӣ, ки дар моддаи 5 Қонуни мазкур пешбинӣ шудаанд;

қонеъ гардидани талабҳои арзшудаи кредиторон то вақти аз тарафи суд қабул намудани ҳалнома дар бораи парвандаи муфлисшавӣ;

муқаррар гардидани муфлисшавии сохта ва барқасд;

дар ҳолатҳои дигаре, ки Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст.

Агар далелҳои маълуме бошанд, ки онҳо оиди дар ихтиёри қарздор мавҷуд будани моликияти бозоргир шаҳодат диҳанд, суд ҳуқуқ дорад бо илтимосномаи қарздор баррасии парвандаи муфлисшавиро мавқуф гузошта, ба қарздор пешниҳод намояд, ки дар мӯҳлати муқаррарнамудаи суд талабҳои кредиторонро қонеъ гардонад.

Моддаи 36. Оқибати қабулшавии ҳалномаи суд дар бораи радкунӣ оид ба муфлис эътироф намудани қарздор

Аз тарафи суд қабул шудани ҳалнома дар бораи радкунӣ оид ба муфлис эътироф намудани қарздор барои қатъ шудани амали ҳолатҳое, ки бар асари қабули ариза дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор пеш омада буданд ва (ё) ҷорӣ намудани мушоҳида асос мешавад.

Моддаи 37. Асосҳои қатъ намудани парвандаи муфлисшавӣ

Суд парвандаи муфлисшавиро дар ҳолатҳои зерин қатъ менамояд:

барқарор шудани қобилияти маблағгузаронии қарздор дар қараёни идоракунии беруна;

бастанӣ созишномаи мусолиҳа.

Моддаи 38. Тақсими хароҷоти судӣ ва хароҷоти пардохти подоши мудир

Тамоми хароҷоти судӣ, аз ҷумла хароҷоти боҷи давлатӣ, ки мӯҳлати пардохташон дароз ё кӯтоҳ карда шуда буданд ва ҳамчунин хароҷоти пардохти подоши мудир ба амволи қарздор мансубият дошта, аз ҳисоби ин амвол бе навбат рӯёнда мешавад.

Бо созишномаи мусолиҳа тартиби дигари тақсими хароҷоти мазкурро пешбинӣ намудан мумкин аст.

Дар ҳолати аз тарафи суд бинобар набудани аломатҳои муфлисшавӣ қабул гардидани ҳалнома дар

бораи рад кардани муфлис эътироф намудани қарздор хароҷоти дар қисми якуми моддаи мазкур пешбинишуда ба лаҳзаи оғоз намудани парвандаи муфлисшавӣ ба кредиторони ба суд бо аризаи кредитор мууроҷиаткарда мансубият дошта, дар байни онҳо мутаносибан аз рӯи талабхояшон тақсим карда мешавад.

Тартиби тақсими хароҷоти судӣ ва хароҷоти пардохти подоши мудир дар ҳалномаи суд ӯ таъиноти судӣ, ки аз рӯи натиҷаи баррасии парвандаи муфлисшавӣ қабул шудааст, муайян карда мешавад.

БОБИ IV МУФЛИСШАВИИ СОҲИБКОРИ ИНФИРОДӢ

Моддаи 39. Асосҳои муфлис эътироф намудани соҳибкори инфиродӣ

Асоси муфлис эътироф намудани соҳибкори инфиродӣ надоштани қобилияти қонеъ кардани талабҳои кредиторон оид ба ўҳдадорихои пулӣ ва (ё) иҷрои вазифаҳо оид ба ворид намудани пардохтҳои ҳатмӣ мебошад.

Моддаи 40. Ариза дар бораи муфлис эътироф намудани соҳибкори инфиродӣ

Ариза дар бораи муфлис эътироф намудани соҳибкори инфиродӣ мумкин аст аз ҷониби қарздор – соҳибкори инфиродӣ, кредитор аз рӯи ўҳдадорихои вобаста ба фаъолияти соҳибкорӣ, мақомоти андоз ва мақомоти дигари ваколатдор аз рӯи талабҳои пардохтҳои ҳатмӣ, ҳамчунин аз ҷониби прокурор дода шавад.

Ҳангоми татбиқи расмияти муфлисшавии соҳибкори инфиродӣ кредиторони вай аз рӯи ўҳдадорихоӣ, ки ба фаъолияти соҳибкорӣ вобаста нестанд, ҳамчунин кредиторон бо талабҳои хусусияти шахсидошта низ ҳуқуқ доранд талабҳои худро пешниҳод намоянд.

Моддаи 41. Оқибатҳои муфлис эътироф намудани соҳибкори инфиродӣ

Аз лаҳзаи аз ҷониби суд қабул гардидани ҳалнома дар бораи муфлис эътироф намудани соҳибкори инфиродӣ ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ, бақайдгирии давлатии вай ба сифати соҳибкори инфиродӣ беъътибор гардида, ҳамчунин иҷозатномаи (литсензия) ба вай додашуда оиди анҷом додани фаъолияти муайяни соҳибкорӣ бекор донида мешавад.

Соҳибкори инфиродиро, ки муфлис эътироф гардидааст, дар мўҳлати як сол аз лаҳзаи муфлис эътирофшавиаш ба сифати соҳибкори инфиродӣ ба қайд гирифтани мумкин нест.

Суд нусхаи ҳалномаро дар бораи муфлис эътироф намудани соҳибкори инфиродӣ ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ ба мақомоте, ки шаҳрвандро ба сифати соҳибкори инфиродӣ ба қайд гирифтааст, мефиристад.

БОБИ V МУШОҲИДА

Моддаи 42. Ҷорӣ намудани мушоҳида

Расмиёти мушоҳида барои субъектҳои хурду миёна ва дигар шахсони ҳуқуқӣ (ташкилотҳои ғайрииттиқоратӣ) – ба мўҳлати як моҳ ва барои субъектҳои соҳибкории калон ба мўҳлати то ду моҳ амалӣ мегардад. (ҚҶТ аз 19.05.09, №509)

Моддаи 43. Оқибатҳои аз тарафи суд баровардани таъинот оиди қабули ариза дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор

Аз лаҳзаи аз ҷониби суд баровардани таъинот оиди қабули ариза дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор:

талабҳои амволиро нисбат ба қарздор танҳо бо риояи тартиби пешниҳоди талабҳо ба қарздор, ки Қонуни мазкур муқаррар кардааст, пешниҳод намудан мумкин аст;

бо илтимосномаи кредитор пешбурди парвандаҳои вобаста ба рӯёнидани маблағҳои пулӣ ва дигар амвол аз қарздор боздошта мешавад. Кредитор дар ҷунин ҳолат ҳуқуқ дорад мутобикӣ тартиби дар ҳамин Қонун муқарраршуда талабҳои худро ба қарздор пешниҳод намояд;

иҷрои ҳуҷҷатҳои иҷроия оид ба ситонидани амвол, ба истиснои иҷрои ҳуҷҷатҳои иҷроия, ки онҳо дар асоси ҳалномаи суд дар бораи аз қарздор ситонидани қарзи музди меҳнат, додани подоши аз рӯи шартномаи муаллифӣ, алимент, инчунин баргардонидани зиёни ба ҳаёту саломатӣ расондашуда ва зиёни маънавӣ, ки то лаҳзаи аз ҷониби суд қабул шудани ариза дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор дода шудаанд, боздошта мешавад;

қонеъ гардонидани талабҳои иштирокчии қарздор – шахси ҳуқуқӣ дар бораи ҷудо карда додани ҳиссааш (пай) аз амволи қарздор бинобар аз ҳайати иштирокчиён баромаданаш манъ аст.

Бо мақсади таъмин намудани амали тадбирхое, ки дар қисми якуми моддаи мазкур пешбинӣ шудаанд, таъиноти судӣ оиди қабули ариза дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ба бонк ва дигар муассисаҳои кредитӣ, ки дар онҳо қарздор суратҳисоби бонкӣ дорад, инчунин ба дигар судҳои дахлдор, мақомоти андоз ва мақомоти дигари ваколатдор фиристода мешавад.

Моддаи 44. Оқибатҳои ҷорӣ намудани мушоҳида

Ҷорӣ намудани мушоҳида барои аз вазифа дур намудани роҳбари қарздор ӯ мақомоти дигари

идоракунии қарздор асос нагардида, онҳо иҷрои ваколатҳои худро бо маҳдудиятҳои дар қисмҳои дуюм ва сеюми моддаи мазкур муқаррарнамуда идома медиҳанд.

Мақомоти идоракунии қарздор аҳдҳои зеринро танҳо бо розигии мудирӣ муваққатӣ анҷом медиҳад: аҳдҳои вобаста ба иҷора ва гарав додани амволи ғайриманқул, додани амволи номбаршуда ба сифати ҳисса ба сармояи оинномавии ҷамъиятҳо ва ширкатҳои хоҷагидорӣ ё ихтиёрдорӣ тарзи дигари чунин моликият;

аҳдҳои вобаста ба ихтиёрдорӣ амволи дигари қарздор, ки арзиши балансиашон зиёда аз 10 фоизи арзиши баланси дороии қарздорро ташкил медиҳанд;

аҳдҳои вобаста ба қабул ва додани қарзҳо (кредитҳо), додани кафолат, гузашт намудани ҳуқуқи талабкунӣ, гузаронидани қарз, инчунин аҳдҳои вобаста ба таъсиси идоракунии боэътимоди амволи қарздор.

Мақомоти идоракунии қарздор ҳуқуқ надорад қарорҳои зерин қабул намояд:

дар бораи азнавташкилкунӣ (муттаҳид кардан, ҳамроҳшавӣ, тақсимшавӣ, ҷудошавӣ, табдил додан) ва барҳамдиҳии қарздор;

дар бораи таъсиси шахсони ҳуқуқӣ ё дар бораи иштирок намудан дар шахсони ҳуқуқии дигар;

дар бораи таъсиси филиалҳо ва намояндагиҳо;

дар бораи пардохти дивидендҳо;

дар бораи аз тарафи қарздор паҳн намудани вомбаргҳо ва дигар коғазҳои қимматноки муомилотӣ;

дар бораи баромадан аз ҳайати иштирокчиёни қарздор - шахси ҳуқуқӣ ва аз саҳҳомон харидани саҳмиҳои қаблан баровардашуда.

Мақомоти идоракунии қарздор метавонад бо розигии мудирӣ муваққатӣ дар бораи иштироки қарздор дар иттиҳодияҳои дигари шахсони ҳуқуқӣ қарор қабул намояд.

Агар роҳбари қарздор барои таъмини ҳифзи амволи қарздор чораҳои зарурӣ наандешад, ба мудирӣ муваққатӣ ҳангоми иҷрои ўҳдадорихояш монет шавад ё дигар талабҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистонро риоя накунад, суд ҳуқуқ дорад вайро аз иҷрои вазифааш дур намояд. Дар чунин ҳолатҳо иҷрои вазифаҳои роҳбари қарздор ба зиммаи мудирӣ муваққатӣ гузошта мешавад.

Аз лаҳзаи қорӣ намудани мушоҳида ҳабси амволи қарздор ва дигар маҳдудсозии қарздор оиди ихтиёрдорӣ амволи ба вай мансуббуда танҳо дар доираи раванди муфлисшавӣ бояд сурат гирад.

Моддаи 45. Мудирӣ муваққатӣ

Мудирӣ муваққатӣ аз ҷониби суд аз ҳисоби номзадҳои пешниҳоднамудаи кредиторон ва дар сурати набудани чунин пешниҳодот аз ҳисоби шахсоне, ки суд ба сифати мудир ба қайд гирифтааст, таъин карда мешавад.

Мудирӣ муваққатӣ аз лаҳзаи аз ҷониби суд таъин шуданаш то қорӣ намудани идоракунии беруна ва таъини мудирӣ беруна ё то аз ҷониби суд қабул шудани ҳалнома дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва дар бораи кушодани истеҳсолоти озмунӣ ва таъини мудирӣ озмунӣ ё то аз ҷониби суд тасдиқ намудани созишномаи мусолиҳа, ё то аз ҷониби суд қабул намудани ҳалнома дар бораи рад кардани муфлис эътироф намудани қарздор фаъолият мекунад.

Дар ҳолати муваққатан ғайри қобили меҳнат будани мудирӣ муваққатӣ суд ҳуқуқ дорад, ки муовини мудирӣ муваққатиро иҷрокунандаи вазифаи ӯ таъин намояд.

Мудирӣ муваққатӣ ҳуқуқ дорад, ки дар сурати мавҷуд будани сабабҳои узрнок бо ариза ба суд дар бораи аз иҷрои вазифаи мудирӣ муваққатӣ озод намуданаш муроҷиат намояд.

Дар ҳолати қонет гардонидани аризаи мудирӣ муваққатӣ оиди аз иҷрои вазифаи мудирӣ муваққатӣ озод намудани вай суд мудирӣ муваққатии навро таъин менамояд. То таъиншавии мудирӣ муваққатии нав мудирӣ муваққатӣ иҷрои вазифаҳои давом медиҳад.

Моддаи 46. ҳуқуқ ва вазифаҳои мудирӣ муваққатӣ

Мудирӣ муваққатӣ ҳуқуқ дорад:

аз номи худ оид ба беэтибор донишгари аҳдҳо, инчунин дар бораи татбиқи оқибатҳои беэтибории аҳдҳои камарзиши аз тарафи қарздор бе риояи талаботи муқаррарнамудаи ҳамин Қонун басташуда ё иҷрогардида ба суд талаб пешниҳод намояд;

бо ариза дар бораи қабули чораҳои иловагӣ оид ба таъини ҳифзи амволи қарздор, аз ҷумла дар бораи бе розигии мудирӣ муваққатӣ манъ намудани бастании аҳдҳои дар қисми дуюми моддаи 44 Қонуни мазкур пешбинишуда, ҳамчунин дар бораи додани коғазҳои қимматнок, арзишҳои асбӯрӣ ва амволи дигари барои нигоҳдорӣ ба шахсони сеюм додашуда, инчунин дар бораи бекор намудани ҳамин гуна чораҳо ба суд муроҷиат намояд;

дар бораи аз вазифа дур кардани роҳбари қарздор бо дархост ба суд муроҷиат намояд;

ҳама гуна иттилоот ва ҳуҷжатҳои ба фаъолияти қарздор вобастаро гирад;

ваколатҳои дигари муқаррарнамудаи ҳамин Қонунро анҷом диҳад.

Мақомоти идоракунии қарздор вазифадор аст, ки бо дархости мудирӣ муваққатӣ ба вай ҳама гуна маълумотҳои ба фаъолияти қарздор дахлдорро пешниҳод намояд.

Мудирӣ муваққатӣ вазифадор аст:

бахри таъини нигоҳдории моликияти қарздор тадбирҳо андешад;

ҳолати молиявии қарздорро таҳлил намояд;
мавҷудияти аломатҳои муфлисшавии сохта ва барқасдро муайян созад;
кредиторони қарздорро муқаррар намуда, андозаи талабҳои онҳоро муайян созад, ба кредиторон оиди оғоз шудани парванда дар бораи муфлисшавӣ хабар диҳад;
маҷлиси аввали кредиторонро даъват намояд.
Баъди анҷоми мушоҳида мудирӣ муваққатӣ ба суд дар бораи фаъолияти худ ҳисобот, оид ба ҳолати молиявии қарздор маълумот ва дар бораи имконпазир будан ё набудани барқарорсозии қобилияти пардохтии қарздор таклифҳо пешниҳод менамояд.

Моддаи 47. Таҳлили ҳолати молиявии қарздор

Таҳлили ҳолати молиявии қарздор бо мақсади муайян намудани кифоягии амволи ба қарздор тааллуқдошта барои пардохти хароҷоти судӣ, хароҷоти подоши мудир ва ҳамчунин имконпазир будан ё набудани барқарорсозии қобилияти пардохтии қарздор гузаронида мешавад.

Агар дар натиҷаи таҳлили ҳолати молиявии қарздор амволи ба қарздор тааллуқдошта барои пӯшонидани хароҷоти судӣ нокифоя муқаррар карда шавад, кредиторон ҳуқуқ доранд дар бораи ҷорӣ намудани идоракунии беруна танҳо дар сурати муайян соختани манбаъҳои пӯшонидани хароҷоти судӣ қарор қабул намоянд.

Агар кредиторон манбаи пӯшонидани хароҷоти судиро муайян накарда бошанд, кредиторони ба тарафдории ҷорӣ намудани идоракунии беруна овозода барои пӯшонидани хароҷоти зикршуда ба зиммаи худ ӯҳдадорӣҳои якҷоя мегиранд.

Моддаи 48. Муқаррар намудани ҳаҷми талабҳои кредиторон

Бо мақсади иштирок дар маҷлиси якуми худ кредиторон ҳуқуқ доранд талабҳояшонро дар мӯҳлати 1 моҳ аз рӯзи гирифтани огоҳиномаи мудирӣ муваққатӣ дар бобати аз тарафи суд қабул кардани ариза дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор пешниҳод намоянд. Талабҳои зикршуда ба истиснои ҳолатҳое, ки мутобиқи ҳамин Қонун талабҳои муқарраршуда ҳисобида мешаванд, ба суд ва қарздор фиристода мешаванд. Талабҳои кредиторон, ки мутобиқи ҳамин Қонун муқарраршуда доништа мешаванд, бо иловаи ҳуҷҷатҳое, ки барои муайян намудани онҳо ҳамчун талабҳои муқарраршуда шаҳодат медиҳанд, ба мудирӣ муваққатӣ фиристода мешаванд.

Оид ба он талабҳои кредиторон, ки мутобиқи ҳамин Қонун муқарраргардида эътироф нашудаанд, қарздор метавонад дар мӯҳлати як моҳ аз рӯзи гирифтани талаби дахлдор ба суд, кредитор ва ҳамчунин мудирӣ муваққатӣ эътироз пешниҳод намояд.

Талаби кредитор, ки аз рӯи он дар мӯҳлати пешбининамудаи қисми дуюми ҳамин модда қарздор эътироз пешниҳод накардааст, ба андозаи арзнамудаи кредитор эътироф карда мешавад.

Талабҳои кредиторон, ки аз рӯи онҳо қарздор эътироз пешниҳод намудааст, бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур баррасӣ карда мешаванд.

Моддаи 49. Даъвати маҷлиси якуми кредиторон ва масъалаҳои дар он муҳокимашаванда

Мудирӣ муваққатӣ санаи гузаронидани маҷлиси якуми кредиторонро муайян карда, ҳамаи кредиторонро дар бораи он огоҳ месозад. Маҷлиси якуми кредиторон бояд дар мӯҳлати на дертар аз 10 рӯз то санаи баргузории маҷлиси суд, ки бо таъиноти судӣ оиди қабули ариза дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор муқаррар гардидааст, баргузор шавад.

Иштирокчиёни маҷлиси якуми кредиторон бо ҳуқуқи овоздиҳӣ кредиторони озмунӣ, мақомоти андоз ва мақомоти дигари ваколатдор мебошанд, ки:

талабҳояшон мутобиқи ҳамин Қонун муқарраршуда эътироф гардида, ба мудирӣ муваққатӣ фиристода шудаанд;

ҳаҷми талабҳояшон аз тарафи суд бо эътирози қарздор ба талабҳои кредиторон то гузаронидани маҷлиси якуми кредиторон муқаррар шудааст.

Дар маҷлиси якуми кредиторон бе ҳуқуқи овоздиҳӣ мудирӣ муваққатӣ, роҳбари қарздор ва намояндаи кормандони қарздор иштирок мекунанд.

Салоҳияти маҷлиси якуми кредиторон:

қабули қарор оид ба ҷорӣ кардани идоракунии беруна ва бо илтимосномаи дахлдор ба суд муроҷиат намудан;

қабули қарор дар бораи бо илтимоснома ба суд муроҷиат намудан оиди муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ;

муайян намудани шумораи ҳайати кумитаи кредиторон ва интихоби аъзои он;

ҳаллу фасли масъалаҳои дигар, ки ҳамин Қонун пешбинӣ намудааст.

Мудирӣ муваққатӣ протоколи маҷлиси якуми кредиторонро дар мӯҳлати на дертар аз як ҳафтаи рӯзи баргузории маҷлиси якуми кредиторон ба суд пешниҳод менамояд.

Моддаи 50. Қарори маҷлиси якуми кредиторон дар бораи ҷорӣ намудани идоракунии беруна

Қарори маҷлиси якуми кредиторон дар бораи ҷорӣ намудани идоракунии беруна бояд мӯҳлати пешниҳодшудаи идоракунии беруна, номзад ба мудирӣ беруна ва ҳамчунин маълумотро дар бораи вай дар

бар гирад.

БОБИ VI ИДОРАКУНИИ БЕРУНА

Моддаи 51. Тартиби қорӣ намудани идоракунии беруна

Идоракунии беруна аз тарафи суд дар асоси қарори маҷлиси кредиторон ба истиснои ҳолатҳое, ки Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст, қорӣ карда мешавад.

Таъиноти судӣ дар хусуси қорӣ намудани идоракунии беруна бояд бетаъхир ба иҷро расонда шавад. Аз болои таъиноти судӣ дар хусуси қорӣ намудани идоракунии беруна шикоят кардан мумкин аст.

Идоракунии беруна ба муддати на бештар аз **10** моҳ, ки мумкин аст на бештар аз **1** моҳи дигар дароз карда шавад, қорӣ карда мешавад, агар Қонуни мазкур тартиби дигарро пешбинӣ накарда бошад. **(ҚҶТ аз 19.05.09, №509)**

Бо илтимосномаи маҷлиси кредиторон ё мудири беруна мӯҳлати идоракунии беруна аз тарафи суд мумкин аст дар доираи мӯҳлатҳое, ки қисми чоруми ҳамин модда муқаррар намудааст, кам ё зиёд карда шавад.

Моддаи 52. Оқибатҳои қорӣ намудани идоракунии беруна

Аз рӯзи қорӣ намудани идоракунии беруна:

роҳбари қарздор аз иҷрои вазифааш дур карда шуда, идоракунии қорӣ кардори қарздор ба мудири беруна вогузор карда мешавад;

ваколатҳои мақомоти идоракунии қарздор ва молики амволи қарздор - шахси ҳуқуқӣ қатъ гардида, ваколатҳои роҳбари қарздор ва мақомоти дигари идоракунии қарздор ба истиснои ваколатҳое, ки мутобиқи ҳамин Қонун ба шахсони (мақомоти) дигар мегузаранд, ба мудири беруна вогузор мегарданд. Мақомоти идоракунии қарздор дар муддати 3 рӯз аз рӯзи таъин шудани мудири беруна вазифадор аст, ки ҳуҷҷатҳои муҳосибӣ ва дигар ҳуҷҷатҳои шахси ҳуқуқӣ, мӯҳр, штамп, арзишҳои моддӣ ва арзишҳои дигарро ба мудири беруна супорад;

чораҳои қаблан андешидашуда оиди ҷимояи талабҳои кредиторон бекор карда мешаванд;

ба қонегардонии талабҳои кредиторон оид ба ўҳдадорихоӣ пулӣ ва пардохтҳои ҳатмии қарздор, ба истиснои ҳолатҳое, ки ҳамин Қонун пешбинӣ намудааст, моратория қорӣ карда мешавад.

Дар интиҳои идоракунии беруна маблағҳои ноустуворона (ҷаримаҳо, пеняҳо) ва ҳамчунин маблағҳои зарари расондашуда, ки қарздор вазифадор аст аз рӯи ўҳдадорихоӣ пулӣ ва пардохтҳои ҳатмӣ ба кредиторон пардохт наояд, мумкин аст барои пардохт намудан дар ҳамоно ҳаҷме, ки дар рӯзи қорӣ намудани идоракунии беруна мавҷуд будаанд, пешниҳод карда шаванд.

Моддаи 53. Моратория ба қонегардонии талабҳои кредиторон

Моратория ба қонегардонии талабҳои кредиторон ба ҳамоно ўҳдадорихоӣ пулӣ ва пардохтҳои ҳатмие, ки мӯҳлати иҷрояшон то қорӣ намудани идоракунии беруна расидааст, дахл дорад.

Дар давоми амали мораторияи қонегардонии талабҳои кредиторон оид ба ўҳдадорихоӣ пулӣ ва пардохтҳои ҳатмӣ, ки дар қисми якуми ҳамин модда пешбинӣ гардидааст:

ба рӯёнда гирифтани аз рӯи ҳуҷҷатҳои иҷроишӣ ва дигар ҳуҷҷатҳо, ҳамчунин ба ситониданҳои бебаҳс амалишаванда роҳ дода намешавад;

иҷрои ҳуҷҷатҳои иҷроишӣ оид ба ҷаримаҳои амволий, ба истиснои иҷрои ҳуҷҷатҳои иҷроишӣ, ки дар асоси ҳалномаи суд дар хусуси ситонидани қарздории музди қор, додани подоши аз рӯи шартномаҳои муаллифӣ, алиментҳо ва ҳамчунин баргардонидани зарари ба ҳаёт ва саломатӣ расонидашуда ва зарари маънавӣ, ки то лаҳзаи аз тарафи суд қабул гардидани ариза дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор эътибори қонунӣ пайдо кардаанд, боздошта мешавад;

маблағи ноустуворона, (ҷаримаҳо, пеняҳо) ва муҷозоти молиявии (иқтисодии) дигари иҷро накардан ё иҷрои номатлуби ўҳдадорихоӣ пулӣ ва пардохтҳои ҳатмӣ ва ҳамчунин фоизҳои пардохтшаванда ҳисоб карда намешаванд.

Мораторияи қонегардонии талабҳои кредиторон ҳамчунин ба талабҳои кредиторон дар хусуси ҷуброни зараре, ки бо сабаби аз тарафи мудири беруна рад карда шудани иҷрои шартномаҳои қарздор ба миён омадаанд, дахл мекунад.

Қоидаҳое, ки дар қисмҳои дуюм ва сеюми ҳамин модда пешбинӣ шудаанд, ба ўҳдадорихоӣ пулӣ ва пардохтҳои ҳатмие, ки мӯҳлати иҷрояшон баъди қорӣ намудани идоракунии беруна расидаанд, татбиқ намешаванд.

Мораторияи қонегардонии талабҳои кредиторон ба талабҳои оиди ситонидани қарзи музди меҳнат, пардохти подоши шартномаҳои муаллифӣ, алиментҳо ва ҳамчунин ҷуброни зарари ба ҳаёту саломатӣ расондашуда дахл намекунад.

Бо дарҳости кредитор суд метавонад таъинот дар бораи аз моратория хориҷ намудани ўҳдадорихоӣ пулӣро, ки дар асоси онҳо таъминот ба фоидаи кредитори зикргардида пешниҳод шудааст, қабул наояд, агар:

- мавзӯи таъминот барои гузарондани идоракунии беруна зарур набошад;

- ба кредитори таъминшуда кафолатҳои ҷуброни товони зарар дар ҳолатҳои наст шудани арзиши мавзӯи таъминот дода нашуда бошанд;

- нақшаи идоракунии беруна дар мӯҳлати муқарраршуда тасдиқ нашуда бошад (**ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1579**).

Моддаи 54. ҳуқуқ ва вазифаҳои мудирӣ беруна

Мудирӣ беруна ҳуқуқ дорад:

амволи қарздорро мустақилона бо маҳдудиятҳои пешбиниамудаи Қонуни мазкур ихтиёрдорӣ намояд;

аз номи қарздор созишномаи мусолиҳа бандад;

оид ба рад намудани иҷрои шартномаҳои қарздор арз кунад;

маҷлиси кредиторонро даъват намояд.

Мудирӣ беруна вазифадор аст:

амволи қарздорро барои ихтиёрдорӣ қабул намуда, инвентаризатсияи онро гузаронад;

барои идоракунии беруна ва ҳисобӣ намудан бо кредиторон суратҳисоби махсус кушояд;

нақшаи идоракунии берунаро таҳия намуда, барои тасдиқ ба маҷлиси кредиторон пешниҳод намояд;

корҳои муҳосибӣ, молиявӣ ва оморино анҷом диҳад;

оид ба талабҳои пешниҳоднамудаи кредиторон ба қарздор бо тартиби муқарраргардида эътироз баён

намояд;

барои ситонидани қарзҳои дар назди қарздорбуда чораҳо андешад;

талабҳои кредиторонро баррасӣ намояд;

рӯйхати талабҳои кредиторонро барад;

ба маҷлиси кредиторон оид ба натиҷаҳои иҷрои нақшаи идоракунии беруна ҳисобот пешниҳод намояд;

ваколатҳои дигареро, ки Қонуни мазкур пешбинӣ менамояд, ба ҷо орад.

Моддаи 55. Муқаррар намудани ҳаҷми талабҳои кредиторон

Кредиторон ҳуқуқ доранд, ки талабҳои худро ба қарздор дар ҳар лаҳзаи ҷараёни идоракунии беруна пешниҳод намоянд. Талабҳои зикршуда ба мудирӣ беруна бо суроғаи почтавии қарздор фиристода мешаванд. Талабҳои кредиторон, ки мутобиқи Қонуни мазкур муқарраргашта эътироф шудаанд, бо замимаи ҳуҷҷатҳое, ки имконияти муқарраршавии ин талабҳоро муайян месозад, ба мудирӣ беруна фиристода мешаванд.

Мудирӣ беруна талабҳои пешниҳоднамудаи кредиторонро баррасӣ намуда, аз рӯи натиҷаҳои баррасии онҳо дар рӯйхати талабҳои кредиторон на дертар аз ду ҳафтаи баъди қабули талаби дахлдор сабт мегузорад. Оиди натиҷаҳои баррасии талаби кредиторон мудирӣ беруна кредитори дахлдорро дар мӯҳлати на бештар аз як моҳи баъди қабули талаби зикршуда огоҳ менамояд.

Кредиторон эътирозҳои худро аз рӯи натиҷаҳои баррасии талабҳояшон, ки аз тарафи мудирӣ беруна анҷом дода шудааст, метавонанд ба суде, ки парвандаи муфлисшавиро баррасӣ менамояд, дар мӯҳлати як моҳ аз рӯзи гирифтани онҳо пешниҳод намоянд.

Талабҳои кредиторон, ки аз рӯи онҳо дар мӯҳлати пешбиниамудаи қисми сеюми ҳамин модда эътироз пешниҳод нагардидааст, ба андоза, таркиб ва навбати қонегардоние, ки мудирӣ беруна муайян намудааст, муқарраргашта ҳисоб меёбанд.

Талабҳои кредиторон, ки нисбати онҳо эътироз пешниҳод шудааст, аз тарафи суд бо тартиби пешбиниамудаи Қонуни мазкур баррасӣ мешаванд.

Моддаи 56. Ихтиёрдорӣ моликияти қарздор

Молики амволи қарздор ё мақоми идоракунии қарздор ҳуқуқ надорад, ки ваколатҳои мудирӣ берунаро оид ба ихтиёрдорӣ амволи қарздор бо роҳи қабули қарор ё тарзи дигар маҳдуд созад.

Аҳдҳои калон ва аҳдҳое, ки дар баста шудани онҳо манфиатҳо дида мешаванд, онҳоро мудирӣ беруна танҳо бо розигии маҷлиси кредиторон ё кумитаи кредиторон менамояд, агар ҳамин Қонун ва нақшаи идоракунии беруна тартиби дигареро пешбинӣ накарда бошад.

Ба аҳдҳои калон аҳдҳое дохил мешаванд, ки бастанӣ онҳо сабабгори ихтиёрдорӣ амволи ғайриманқул ё амволи дигари қарздор, ки арзиши балансиашон дар лаҳзаи бастанӣ чунин аҳдҳо зиёда аз 20 фоизи арзиши баланси активҳои қарздорро ташкил медиҳад, мегардад.

Аҳдҳои дар бастанашон манфиатҷӯӣ мавҷудбуда он аҳдҳое доништа мешаванд, ки яке аз тарафи онҳо дар муносибат ба мудирӣ беруна ё кредиторони озмунӣ шахси манфиатдор аст.

Моддаи 57. Рад намудани иҷрои шартномаи қарздор

Мудирӣ беруна дар муддати се моҳ аз рӯзи ҷоришавии идоракунии беруна ҳуқуқ дорад иҷрои шартномаҳои қарздорро рад намояд.

Радкунии иҷроишӣ шартномаҳои қарздорро танҳо нисбати ҳамаи шартномаҳое арз намудан мумкин аст, ки онҳо аз ҷониби тарафҳо пурра ё қисман иҷро нашудаанд ва яке аз ҳолатҳои зерин мавҷуд бошад:

агар иҷрошавии шартномаи қарздор дар муқоиса бо ҳамин гуна шартномаҳои дар ҳолатҳои

муқоисавӣ басташуда барои қарздор зарар оварад;

агар шартнома дарозмӯҳлат бошад (ба мӯҳлати зиёда аз як сол баста шуда бошад) ё дар он гирифтани натиҷаҳои мусбӣ барои қарздор дар ояндаи дарозмуддат ба нақша гирифта шуда бошад;

агар ҳолатҳои дигаре бошанд, ки ба барқарорсозии қобилияти пардохтии қарздор монетъ шаванд.

Тарафи дигари шартномаи қарздор ҳуқуқ дорад аз қарздор ҷуброни зарари воқеиро, ки аз рад кардани иҷрои шартномаи қарздор пайдо шудааст, талаб намояд.

Моддаи 58. Ваколатҳои кумитаи кредиторон

Кумитаи кредиторон ҳуқуқ дорад қарорҳои зерин қабул намояд:

дар бораи даъвати маҷлиси кредиторон;

дар бораи тавсияҳо ба маҷлиси кредиторон оид ба озод намудани мудирӣ беруна аз иҷрои вазифаҳои идоракунии беруна;

дар бораи тасдиқ ё рад намудани аҳдҳои калони қарздор ва аҳдҳое, ки дар бастанӣ онҳо манфиатҷӯӣ мавҷуд мебошад;

дар бораи ба суд пешниҳод намудани номзад ба вазифаи муовини мудирӣ беруна.

Моддаи 59. Дароз намудани мӯҳлати идоракунии беруна

Дар ҳолате, ки агар маҷлиси кредиторон дар бораи тасдиқи нақшаи идоракунии беруна қарор қабул карда бошад, ки дар он мӯҳлати идоракунии беруна аз мӯҳлати дар ибтидо муқарраршуда зиёд бошад ва ҳамчунин мавҷуд будани асосҳои кофӣ, ки дароз кардани мӯҳлати идоракунии беруна ё иҷрои нақшаи тасдиқшудаи идоракунии ба барқарор намудани қобилияти пардохтии қарздор мусоидат мекунад, суд мӯҳлати идоракунии берунаро дароз менамояд.

Моддаи 60. Тадбирҳои барқарорсозии қобилияти пардохтии қарздор

Тадбирҳои барқарорсозии қобилияти пардохтии қарздор инҳо шуда метавонанд:

тағйир додани фаъолияти истеҳсоли;

бастанӣ истеҳсолоти фоиданоовар;

пӯшондани қарзҳои дебиторӣ;

фурӯши қисми амволи қарздор;

гузашт кардан аз ҳуқуқи талаби қарздор;

иҷрои ўҳдадориҳои қарздор аз ҷониби молики амволи қарздор - шахси ҳуқуқӣ ё шахси (шахсони) сеюм;

воситаҳои дигари барқарор намудани қобилияти пардохтии қарздор.

Моддаи 61. Фурӯши қисми амволи қарздор

Баъди инвентаризатсия ва нархгузори амволи қарздор мудирӣ беруна ҳуқуқ дорад амволи қарздорро дар савдои озод ба фурӯш монад, агар нақшаи идоракунии беруна тартиби дигареро пешбинӣ накарда бошад.

Савдо, ба истисноӣ ҳолатҳое, ки ҳамин Қонун пешбинӣ намудааст, дар шакли музояда гузаронида мешавад.

Амволи қарздор, ки ба амволи қобилияти муомилотиаш маҳдудкардашуда мансуб мебошад, мумкин аст дар савдои пӯшида фурӯхта шавад.

Дар савдои пӯшида шахсоне иштирок мекунад, ки мутобиқи қонун метавонанд дар ихтиёри худ ё тибқи дигар ҳуқуқҳои амволӣ чунин амволро дошта бошанд.

Мудирӣ беруна метавонад ба сифати созмондиҳандаи савдо амал намояд ё гузаронидани савдору дар асоси шартнома ба ташкилоти махсусгардонидашуда вогузор намояд. Ташкилоти махсусгардонидашуда, ки савдо мегузаронад, наметавонад нисбати қарздор ва мудирӣ беруна шахси манфиатдор бошад.

Нархи ибтидоии амволи қарздор, ки ба савдо гузошта мешавад, аз тарафи мудирӣ беруна муайян карда мешавад, агар нақшаи идоракунии беруна тартиби дигареро пешбинӣ накарда бошад.

Ғолиби савдо вазифадор аст, ки нархи фурӯши амволи қарздорро дар мӯҳлати пешбиниамудаи протокол ё шартномаи хариду фурӯш, ки аз рӯи натиҷаҳои озмун баста шудаанд, вале на дертар аз як моҳ аз рӯзи гузаронидани савдо пардохт намояд.

Амволи қарздор, ки дар савдои аввал фурӯхта нашудааст, ба савдои такрорӣ бароварда мешавад, агар нақшаи идоракунии беруна тартиби дигареро пешбинӣ накарда бошад.

Амволи қарздор, ки дар савдои такрорӣ фурӯхта нашудааст, мумкин аст аз тарафи мудирӣ беруна дар асоси шартномаи хариду фурӯш бе гузаронидани савдо фурӯхта шавад.

Моддаи 62. Гузашт намудани ҳуқуқи талаби қарздор

Гузашт намудани ҳуқуқи талаби қарздор мумкин аст аз тарафи мудирӣ беруна бо роҳи фурӯши талаб дар савдои кушод бо розигии кумитаи кредиторон ё маҷлиси кредиторон анҷом дода шавад, агар нақшаи идоракунии беруна тартиби дигареро пешбинӣ накарда бошад.

Моддаи 63. Иҷрои ўҳдадориҳои қарздор аз ҷониби молики амволи қарздор ё шахси (шахсони)

сеюм

Молики амволи қарздор ҳуқуқ дорад, ки ҳар замон то анҷомёбии идоракунии беруна талабҳои ҳамаи кредиторони озмуниро мувофиқи рӯйхати талабҳои кредиторон яку якбора қонё гардонад.

Ба иҷрои ўҳдадориҳои қарздор аз тарафи шахси (шахсони) сеюм ба шарте иҷозат дода мешавад, ки агар чунин амал якбора талабҳои ҳамаи кредиторони озмуниро мутобиқи рӯйхати талабҳои кредиторон қонё гардонад.

Моддаи 64. Ҳисоботи мудирӣ беруна аз рӯи натиҷаҳои идоракунии беруна ва баррасии он

На дертар аз **панҷ рӯзи корӣ** то анҷомёбии мӯҳлати муқарраргардидаи идоракунии беруна ва ҳамчунин ҳангоми мавҷудияти асосҳо барои пеш аз мӯҳлат қатъ намудани он мудирӣ беруна вазифадор аст, ки ба маҷлиси кредиторон ҳисоботи мудирӣ берунаро пешниҳод намояд. **(ҚҶТ аз 19.05.09, №509)**

Ҳисоботи мудирӣ беруна бояд инҳоро дар бар гирад:

баланси қарздорро ба санаи охирини ҳисоботӣ;

ҳисоби фоида ва зарари қарздорро;

маълумотро дар бораи маблағҳои озоди пулии қарздор, ки мумкин аст барои қонё гардонидани талабҳои кредиторон оид ба ўҳдадориҳои пулӣ ва пардохтҳои ҳатмии қарздор равона карда шаванд;

шарҳи қарзҳои боқимондаи дебитории қарздор ва маълумотро дар бораи он ҳуқуқҳои истифоданашудаи талабҳои қарздор, ки боқӣ мондаанд;

маълумоти дигарро оид ба имкониятҳои пӯшонидани қарзҳои кредитории қарздор.

Ба ҳисоботи мудирӣ беруна бояд рӯйхати талабҳои кредиторон замима карда шавад.

Дар баробари пешниҳод кардани ҳисоботи зикршуда мудирӣ беруна ба маҷлиси кредиторон яке аз масъалаҳои зеринро пешниҳод менамояд:

дар бораи қатъ кардани идоракунии беруна бо сабаби барқарор гардидани қобилияти пардохтии қарздор;

дар бораи имзои созишномаи мусолиҳа;

дар бобати дароз кардани мӯҳлати муқарраршудаи идоракунии беруна;

дар бораи қатъ намудани идоракунии беруна ва бо илтимоснома ба суд оиди муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ мурочиат кардан.

Ҳисоботи мудирӣ берунаро маҷлиси кредиторон, ки дар мӯҳлати на дертар аз даҳ рӯзи гузаштани мӯҳлати муайяншудаи идоракунии беруна ё на дертар аз як моҳ пас аз пайдо шудани асос барои пеш аз мӯҳлат қатъ намудани идоракунии беруна даъват карда мешавад, баррасӣ менамояд.

Мудирӣ беруна на дертар аз понздаҳ рӯз то анҷомёбии мӯҳлати муқарраргардидаи идоракунии беруна вазифадор аст ба ҳамаи кредиторон дар бобати гузаронидани маҷлиси кредиторон огоҳинома фиристад.

Огоҳиномаи гузаронидани маҷлиси кредиторон бояд маълумотҳоро дар бораи вақт, сана ва ҷои гузаронидани маҷлиси кредиторон, ҳамчунин тартиби шинос шуданро бо ҳисоботи мудирӣ беруна дар бар гирад.

Аз рӯи натиҷаҳои баррасии ҳисоботи мудирӣ беруна маҷлиси кредиторон ҳуқуқ дорад яке аз чунин қарорҳоро қабул намояд:

дар бораи қатъ намудани идоракунии беруна бо сабаби барқарор шудани қобилияти пардохтии қарздор ва гузаштан ба ҳисоббаробаркунӣ бо кредиторон;

дар бораи бо илтимоснома ба суд дар хусуси дароз намудани мӯҳлати муқарраршудаи идоракунии беруна мурочиат намудан;

дар бораи бо илтимоснома ба суд дар хусуси муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ мурочиат намудан;

дар бораи имзои созишномаи мусолиҳа.

Дар ҳолате, ки маҷлиси кредиторон яке аз қарорҳои дар қисми ҳаштуми ҳамин модда пешбинишударо қабул накунад, ё ҳамин гуна қарор дар мӯҳлати 15 рӯз аз лаҳзаи гузаштани мӯҳлатҳои дар қисми панҷуми ҳамин модда пешбинишуда ба суд пешниҳод нагардад, суд дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ ҳалнома мебарорад.

Моддаи 65. Тасдиқи ҳисоботи мудирӣ беруна аз тарафи суд

Ҳисоботи дар маҷлиси кредиторон баррасишудаи мудирӣ беруна ва протоколи маҷлиси кредиторон дар мӯҳлати на дертар аз панҷ рӯзи баъди баргузории маҷлиси кредиторон ба суд фиристода мешавад.

Ба ҳисоботи мудирӣ беруна бояд рӯйхати талабҳо ва шикоятҳои кредитороне, ки дар маҷлиси кредиторон муқобили қабули қарори маҷлиси кредиторон овоз додаанд ё дар овоздихӣ иштирок накардаанд, замима карда шавад.

Ҳисоботи мудирӣ беруна ва шикоятҳои кредиторон дар маҷлиси суд баррасӣ карда мешаванд.

Дар бораи вақт, сана ва ҷои баргузории маҷлиси суд мудирӣ беруна ва кредитороне, ки шикоят кардаанд, огоҳ карда мешаванд.

Агар маҷлиси кредиторон дар бобати қатъ намудани идоракунии беруна бо сабаби барқарор гардидани қобилияти пардохтии қарздор ва гузаштан ба ҳисоббаробаркунӣ бо кредиторон қарор қабул намуда бошад, он гоҳ ҳисоботи мудирӣ беруна, ба истиснои ҳолатҳои дар ҳамин Қонун пешбинишуда, аз

тарафи суд тасдиқ карда мешавад.

Агар суд асоснок будани шикоятҳои кредиторон ё мавҷуд набудани аломатҳои барқароргардии қобилияти пардохтии қарздорро муқаррар кунад, тасдиқи ҳисоботи мудирӣ берунаро рад менамояд.

Дар бораи тасдиқи ҳисоботи мудирӣ беруна ва ё рад кардани тасдиқи ҳисоботи мазкур, ё дароз кардани мӯҳлати идоракунии беруна ё оиди тасдиқи созишномаи мусолиҳа таъиноти судӣ бароварда мешавад, ки аз болои вай шикоят кардан мумкин аст.

Ҳангоми мавҷуд будани илтимосномаи маҷлиси кредиторон оид ба муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ, ҳамчунин дар ҳолати аз тарафи суд рад гардидани тасдиқи ҳисоботи мудирӣ беруна ё пешниҳод накардани ҳамин ҳисобот дар мӯҳлати як моҳ аз рӯзи ба охири расиши мӯҳлати муқарраршудаи идоракунии беруна суд метавонад дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ ҳалнома қабул намояд.

Моддаи 66. Оқибатҳои тасдиқи ҳисоботи мудирӣ беруна

Аз тарафи суд тасдиқ шудани ҳисоботи мудирӣ беруна асоси қатъ намудани парвандаи муфлисшавӣ мегардад.

Ҳангоми мавҷуд будани илтимосномаи қабулкардаи маҷлиси кредиторон суд ҳуқуқ дорад мӯҳлати анҷомдиҳии ҳисоббаробаркуниро бо кредиторон муқаррар намояд.

Суд дар бораи тасдиқи ҳисоботи мудирӣ беруна таъинот бароварда, мӯҳлати ба охири расиши ҳисоббаробаркуниро бо кредиторон муқаррар менамояд, ки он набояд аз рӯзи баровардани таъиноти мазкур аз шаш моҳ зиёд бошад. Дар чунин ҳолат парвандаи муфлисшавӣ баъди ба охир расидани ҳисоббаробаркунӣ бо кредиторон қатъ карда мешавад.

Агар дар мӯҳлати муқаррарнамудаи суд ҳисоббаробаркунӣ бо кредиторон ба анҷом расонида нашавад, суд дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ ҳалнома қабул менамояд.

Моддаи 67. Ҳисоббаробаркунӣ бо кредиторон

Дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми панҷуми моддаи 65 Қонуни мазкур мудирӣ беруна ҳисоббаробаркуниро бо кредиторон мутобиқи рӯйхати талабҳои кредиторон аз рӯзи тасдиқшавии ҳисоботи мудирӣ беруна аз тарафи суд оғоз менамояд.

Ҳисоббаробаркунӣ бо кредиторон бо тартиби муқаррарнамудаи моддаи 78 Қонуни мазкур анҷом дода мешавад. Аз лаҳзаи иҷрошавии ўҳдадориҳои қарздор мудирӣ беруна ба рӯйхати талабҳои кредиторон қайди дахлдор мегузорад.

Моддаи 68. Пардохти талабҳои кредиторон

Барои мақсадҳои Қонуни мазкур ҳамон талабҳои қонепкардаи кредиторон талабҳои пардохтшуда ҳисобида мешаванд, ки оиди даст кашидан аз онҳо ё иҷрошавиашон созиш ба даст омадааст ё тарзи дигари қатъгардии ўҳдадориҳо, ки он мутобиқи ҳамин Қонун пардохтшуда доништа мешавад.

Моддаи 69. Тартиби қатъ гардидани ваколатҳои мудирӣ беруна

Қатъ намудани идоракунии беруна боиси қатъшавии ваколатҳои мудирӣ беруна мегардад.

Агар идоракунии беруна бо созишномаи мусолиҳа ё пардохти талабҳои кредиторон ба анҷом расад, мудирӣ беруна иҷрои вазифаи худро дар доираи ҳуқуқҳои роҳбари қарздор то рӯзи таъиноти (интиҳоби) роҳбари нави қарздор давом медиҳад.

Ваколатҳои мақомоти дигари идоракунии қарздор ва молики амволи қарздор – шахси ҳуқуқӣ барқарор карда мешаванд.

Агар суд дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ қарор қабул намояд ва мудирӣ озмунӣ шахси дигар таъин шуда бошад, мудирӣ беруна иҷрои вазифаҳои то рӯзи супоридани ҳуҷҷатҳо ба мудирӣ озмунӣ давом медиҳад.

БОБИ VII ИСТЕҲСОЛОТИ ОЗМУНӢ

Моддаи 70. Муқаррароти умумӣ

Аз ҷониби суд қабул гардидани ҳалнома дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор боиси кушодани истеҳсолоти озмунӣ мегардад.

Мӯҳлати истеҳсолоти озмунӣ барои субъектҳои соҳибкории хурду миёна ва дигар шахсони ҳуқуқӣ (ташкилотҳои ғайрииттиқоратӣ) то панҷ моҳ ва барои субъектҳои соҳибкории калон то 12 моҳ буда метавонад. (ҚҶТ аз 19.05.09, №509)

Ҳангоми зарурат мӯҳлати истеҳсолоти озмуниро суд метавонад аз мӯҳлати дар қисми дуюми моддаи мазкур пешбинишуда ба мӯҳлати на зиёда аз як моҳ тамдид намояд. Аз болои таъиноти судӣ дар бораи аз мӯҳлати пешбинишудаи қисми дуюми моддаи мазкур зиёдтар дароз кардани мӯҳлати истеҳсолоти озмунӣ шикоят кардан мумкин аст.

Моддаи 71. Оқибатҳои кушодани истеҳсолоти озмунӣ

Аз лаҳзаи аз ҷониби суд қабул гардидани ҳалнома дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ:

мӯҳлати иҷрои ҳамаи ўҳдадориҳои пулии қарздор, ҳамчунин пардохтҳои ҳатмии мӯҳлаташон гузаштаи қарздор фарорасида ҳисоб мешавад;

ҳисоб кардани ноустуворона (ҷаримаҳо, пеняҳо), фоизҳо ва дигар намуди муҷозоти молиявӣ (иқтисодӣ) нисбати ҳамаи намудҳои қарздориҳои қарздор қатъ мегардад;

мансубияти маълумот дар бораи вазъи молиявии қарздор, ки баробари категорияҳои маълумоти сирри тиҷоратӣ ҳисоб мешуданд, қатъ мегардад;

ба амалбарории аҳдҳои, ки ба ҷудо карда додани амволи қарздор ё додани амволи қарздор барои истифода ба шахсони сеюм вобастаанд, танҳо бо тартиби муқаррарнамудаи ҳамин боби Қонун иҷозат дода мешавад;

ҳабсҳои пештар ба амволи қарздор гузошта ва дигар маҳдудиятҳо оид ба ихтиёрдории амволи қарздор бардошта мешаванд. Гузоштани ҳабсҳои нав ба амволи қарздор ва ҷорӣ намудани маҳдудиятҳо оид ба ихтиёрдории амволи қарздор иҷозат дода намешавад;

ҳама гуна талабҳои нисбати қарздор танҳо дар доираи истеҳсолоти озмунӣ пешниҳод мегарданд;

иҷрои ўҳдадориҳои қарздор дар ҳолатҳо ва бо тартибе, ки ҳамин боби Қонун муқаррар намудааст, иҷозат дода мешавад.

Аз рӯзи аз ҷониби суд қабул гардидани ҳалнома дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ мақомоти идоракунии қарздор аз иҷрои вазифаояшон оид ба идоракунии ва ихтиёрдории амволи қарздор дар ҳолате дур карда мешаванд, ки агар қаблан ин гуна дур кардан ҷой надошта бошад ва ҳамчунин ваколатҳои молики амволи қарздор – шахси ҳуқуқӣ қатъ мегарданд.

Моддаи 72. Мудирӣ озмунӣ

Ҳангоми қабули ҳалнома дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ суд бо тартиби барои таъини мудирӣ берун пешбинишуда мудирӣ озмуниро таъин мекунад.

Бо илтимосномаи мудирӣ озмунӣ, ки маҷлиси кредиторон ё кумитаи кредиторон маъқул доништааст, суд метавонад яқҷанд мудирони озмуниро таъин намояд. Суд вазифаҳоро байни мудирони озмунӣ вобаста ба мураккабии вазифаҳои иҷрошаванда, хусусият ва миқдори амволи қарздор тақсим мекунад ва доираи масъулияти ҳар кадоми онҳоро муайян месозад.

Мудирӣ озмунӣ то рӯзи ба охир расидани истеҳсолоти озмунӣ фаъолият мекунад.

Моддаи 73. Нашр кардани маълумот дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ

Маълумотро дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ мудирӣ озмунӣ аз ҳисоби маблағҳои қарздор дар воситаҳои ахбори омма нашр менамояд.

Маълумоти нашршаванда дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ бояд инҳоро дар бар гирад:

ном ва дигар реквизитҳои қарздор, ки муфлис эътироф шудааст;

номи суде, ки пешбурди парвандаи муфлисшавӣ дар ихтиёри он мебошад;

санаи қабул гардидани ҳалномаи суд дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ;

мӯҳлати муқарраршуда барои пешниҳоди талабҳои кредиторон, ки аз рӯзи нашри ин маълумот набояд аз ду моҳ кам бошад;

маълумот дар бораи мудирӣ озмунӣ.

Маълумот дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ ба мудирони озмунӣ на дертар аз панҷ рӯзи таъин шуданашон фиристода мешавад.

Моддаи 74. Ваколатҳои мудирӣ озмунӣ

Аз рӯзи таъин шудани мудирӣ озмунӣ ҳамаи ваколатҳо оид ба идоракунии қарздор, аз ҷумла ваколати ихтиёрдории амволи қарздор ба ӯ вогузор мегардад.

Дар ҳолате, ки агар ҳалнома дар бораи муфлис эътироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ баъди ба охир расидани мушоҳида қабул карда шавад, ваколатҳои мақомоти идоракунии қарздор ва молики амволи қарздор аз рӯзи таъин шудани мудирӣ озмунӣ қатъ мегарданд. Мақомоти идоракунии қарздор дар давоми се рӯзи баъди таъин шудани мудирӣ озмунӣ супоридани ҳуҷҷатҳои муҳосибӣ ва ҳуҷҷатҳои дигари қарздор, мӯҳр, штамп, арзишҳои моддӣ ва дигар арзишҳои қарздорро ба мудирӣ озмунӣ таъмин менамоянд. Дар ҳолати аз вазифаҳои зикршуда саркашӣ намудан мақомоти идоракунии қарздор, аз ҷумла роҳбари қарздор мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Мудирӣ озмунӣ аз рӯзи таъин шуданаш вазифаҳои зеринро иҷро менамояд:

амволи қарздорро ба ихтиёрдорӣ қабул мекунад, инвентаризатсия намуда, арзиши амволи қарздорро муайян мекунад ва оид ба нигоҳдории онҳо тадбирҳои меандешад;

ҳолати молиявии қарздорро бевосита таҳлил менамояд ва агар дорои донишҳои махсус набошад, барои ин амал бо мувофиқаи кредиторон мутахассис – таҳлилгарро ҷалб менамояд; (ҚҶТ аз 19.05.09, №509)

ба шахсони сеюме, ки аз қарздор қарздоранд, оиди рӯёнидани он мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон талаб пешниҳод мекунад;

кормандони қарздорро дар бораи аз кор озодшавии дар пешистода мутобиқи қонунгузории меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон хабардор мекунад;

мутобиқи тартиби муқарраршуда ба талабҳои пешниҳодшудаи кредиторон ба қарздор эътироз менамояд;

дар бораи рад намудани иҷрои шартномаҳои қарздор арз менамояд. Рад намудани иҷрои шартномаҳои қарздор бо тартиби муқаррарнамудаи моддаи 57 ҳамин Қонун арз карда мешавад;

дар бораи ҷустуҷӯ, пайдо намудан ва баргардонидани амволи қарздор, ки дар ихтиёри шахсони сеюм ҳастанд, чораҳо меандешад;

ҳуҷҷатҳои қарздорро, ки мутобиқи қонунгузорӣ ва дигар санадҳои ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд ҳатман нигоҳдорӣ шаванд, барои нигоҳдорӣ месупорад;

тадбирҳои дигареро, ки ҳамин Қонун пешбинӣ кардааст, меандешад.

Ҳангоми иҷрои ваколатҳои худ мудирӣ озмунӣ дар бораи эътироф накардани аҳдҳои бастаи қарздор, талаб кардани амволи қарздор аз шахсони сеюм ва бекор кардани шартномаҳои бастаи қарздор даъво пешниҳод карда, амалҳои дигари пешбининамудаи қонунҳо ва дигар санадҳои ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистонро, ки ба баргардонидани амволи қарздор нигаронида шудаанд, анҷом медиҳад.

Мудирӣ озмунӣ ҳангоми иҷрои ваколатҳои худ ҳуқуқ дорад ба шахсони сеюм, ки мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи ӯҳдадорихои қарздор бинобар оварда расонидани қарздор то ҳолати муфлисшавӣ масъулияти субсидиарӣ доранд, талабҳо пешниҳод намояд.

Ҳаҷми талабҳои номбаршуда бо назардошти фарқияти байни маблағи умумии талабҳои кредиторон ва молу мулки озмунӣ муайян карда мешавад.

Маблағҳои рӯёндашуда ба молу мулки озмунӣ ҳамроҳ карда мешаванд ва мумкин аст танҳо барои қонеъ гардонидани талабҳои кредиторон аз рӯи навбат, ки ҳамин Қонун пешбинӣ намудааст, истифода бурда шаванд.

Моддаи 75. Муайян кардани нархи амволи қарздор

Мудирӣ озмунӣ дар қараёни истеҳсолоти озмунӣ амволи қарздорро инвентаризатсия намуда, нархи онро муайян мекунад.

Барои анҷом додани ин кор мудирӣ озмунӣ ҳуқуқ дорад нархгузoron ва дигар мутахассисонро бо пардохти музди меҳнаташон аз ҳисоби амволи қарздор ба кор ҷалб намояд, агар тартиби дигареро маҷлиси кредиторон ё кумитаи кредиторон муқаррар накарда бошад.

Дар ҳолатҳое, ки агар амволи ба фурӯшмондаи қарздор дар қараёни истеҳсолоти озмунӣ амволи ғайриманқул бошад, он гоҳ амволи номбаршуда то фурӯш, бо ҷалби нархгузoronи мустақил нархгузорӣ карда мешавад, агар маҷлиси кредиторон ё кумитаи кредиторон тартиби дигареро муқаррар накарда бошад.

Моддаи 76. Молу мулки озмунӣ

Ҳамаи амволи дар лаҳзаи кушодани истеҳсолоти озмунӣ мавҷудбуда ва дар қараёни истеҳсолоти озмунӣ ошкоршудаи қарздор молу мулки озмуниро ташкил медиҳад.

Аз амволи қарздор, ки молу мулки озмуниро ташкил додааст, амволи аз муомилот баровардашуда, ҳуқуқҳои амволии ба шахсияти қарздор алоқамандбуда, аз ҷумла ҳуқуқҳои бо иҷозатнома (литсензия) машғул шудан ба намудҳои муайяни фәолият асосёфта, ҳамчунин амволи дигари дар ҳамин Қонун пешбинишуда бароварда мешаванд.

Бо мақсади дуруст ба роҳ мондани баҳисобгирии амволи қарздор, ки молу мулки озмуниро ташкил медиҳад, мудирӣ озмунӣ ҳуқуқ дорад муҳосибон, аудиторҳо ва дигар мутахассисонро ҷалб намояд.

Моддаи 77. Амволи қарздор, ки ба молу мулки озмунӣ дохил карда намешавад

Ҳангоми дар таркиби амволи қарздор мавҷуд будани амволе, ки аз муомилот бароварда шудааст, мудирӣ озмунӣ молики амволи номбаршударо дар ин бора огоҳ менамояд.

Молики амволи аз муомилот баровардашуда вазифадор аст, ки дар давоми як моҳ аз рӯзи гирифтани огоҳиномаи мудирӣ озмунӣ ин амволро қабул намояд ё онро ба шахси дигар вобаста кунад.

Дар ҳолати аз қониби молики амволи аз муомилот бароварда – шуда иҷро накардани вазифаҳои дар қисми дуюми ҳамин модда пешбинишуда дар муддати як моҳ аз рӯзи гирифтани огоҳиномаи мудирӣ озмунӣ ҳамаи хароҷоти нигоҳдорӣ амволи аз муомилот баровардашуда ба зиммаи молики амволи номбаршуда гузошта мешавад.

Фонди манзилии таъиноти иҷтимоидошта, муассисаҳои бачагонаи томақтабӣ ва иншоотҳои моликияти коммуналии барои минтақа ҳаётан зарурбуда бояд ба мақомоти иҷроияи ҳокимияти маҳаллии дахлдор бо тартиби пешбининамудаи қисмҳои якум, дуюм ва сеюми ҳамин модда супорида шаванд. Вазифаҳо оиди нигоҳдорӣ ва таъмини фәолияти иншоотҳои номбаршуда ва истифодаи мақсадноки онҳо

пас аз як моҳи гирифтани огоҳиномаи мудирӣ озмунӣ ба зиммаи мақомоти иҷроияи ҳоқимияти маҳаллӣ гузошта мешаванд.

Иншоотҳои дар қисми чоруми ҳамин модда номбаршуда ба мақомоти иҷроияи ҳоқимияти маҳаллӣ дар ҳолатҳои воқеияшон бидуни ҳеч гуна шартҳои иловагӣ супорида мешаванд. Манбаи маблағгузорӣ барои нигоҳдории иншоотҳои зерин бучетҳои дахлдор мебошанд.

Шахсони мансабдори мақомоти иҷроияи ҳоқимияти маҳаллӣ барои иҷро накардани муқаррароти бандҳои чорум ва панҷуми ҳамин модда мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 77¹. Молу мулки манқули қарздор, ки ба сифати таъминот пешниҳод шудааст (ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1579)

Молу мулки манқули қарздор, ки ба сифати таъминот пешниҳод шудааст (гарав, лизинг ва дигар усули таъминот), аз молу мулки озмунӣ ҷудо карда мешавад ва барои фуруш ба кредиторони таъминшуда дода мешавад.

Кредиторони таъминшуда ўҳдадор аст бовиҷдонона барои ба амал баровардани фуруши мавзӯи таъминот тавре чораҳо андешад, ки онҳо барои ҳамаи тарафҳои иштироккунанда бо назардошти шароити воқеӣ манфиатнок бошанд.

Маблағҳои аз фуруш бадастомада барои пардохти талаботе, ки бо молу мулки фурухташаванда таъмин гардидаанд, равона шуда, маблағҳои аз фуруш боқимонда ба идоракунандаи озмун барои пардохт намудани талаботи дигари кредиторон бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур равона мегарданд.

Агар маблағҳои аз фуруш бадастомада барои пардохти ҳамаи талаботе, ки бо молу мулки фурухташаванда таъмин гардидаанд, нокифоя бошанд, қисми боқимондаи талабот аз молу мулки дигари қарздор бо тартиби барои талаботи кредиторони таъминнашуда, ки Қонуни мазкур муқаррар намудааст, пардохт мегардад (ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1579).

Моддаи 78. Навбати қонегардонии талаботи кредиторон (ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1579)

Дар сурати барҳам додани шахси ҳуқуқӣ талаботи кредиторони он ба навбати зерин қонегардонидани мешаванд:

- дар навбати аввал - талаботи кредиторони таъминшуда аз ҳисоби арзиши таъминот бо тартиби пешбининамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин талаботи шахравандоне, ки шахси ҳуқуқӣ барҳамдодашаванда дар назди онҳо барои расонидани зиён ба ҳаёт ва саломатияшон масъулият дорад, бо роҳи ба сармоя табдил додани пардохтҳои дахлдори вақтбайъ;

- дар навбати дуюм - пардохти кумақпулии аз кор рафта ва музди кори шахсоне, ки тибқи шартномаи меҳнатӣ, аз ҷумла тибқи қарордод кор мекунанд ва пардохти мукофотпулӣ бо ҳисобу китоб аз рӯи шартномаҳои муаллифӣ;

- дар навбати сеюм - пардохти қарз аз рӯи пардохтҳои ҳатмӣ ба бучет;

- дар навбати чорум - ҳисобу китоб бо кредиторони дигар тибқи қонун.

Дар сурати барҳам додани ташкилотҳои қарзӣ талаботи кредиторон бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи барҳамдиҳии ташкилотҳои қарзӣ қонегардонидани мешаванд (ҚҶТ аз 02.01.2019 с., № 1579).

Моддаи 79. Фуруши амволи қарздор

Баъди гузаронидани инвентаризатсия ва нархгузориҳои амволи қарздор мудирӣ озмунӣ ба фурухтани амволи номбаршуда дар савдои озод шурӯъ мекунад, агар маҷлиси кредиторон ё кумитаи кредиторон тартиби дигари фуруши амволи қарздорро муқаррар накарда бошад.

Тартиб ва муҳлати фуруши амволи қарздор бояд аз тарафи маҷлиси кредиторон ё кумитаи кредиторон маъқул доништа шавад.

Амволи қарздор, ки ба амволи қобилияти муомилотиаш маҳдудшуда мансуб аст, танҳо дар савдои пӯшида фурухта мешавад.

Мудирӣ озмунӣ метавонад ба сифати созмондиҳандаи савдо баромад намояд ё гузаронидани савдори дар асоси шартнома ба ташкилоти махсусгардонидашуда супорад. Ташкилоти махсусгардонидашуда, ки савдори ба роҳ мемонад, наметавонад нисбати қарздор ё мудирӣ озмунӣ шахси манфиатдор бошад.

Амволи қарздор, ки дар савдои аввал фурухта нашудааст, дар савдоҳои минбаъда гузошта мешавад ё аз тарафи мудирӣ озмунӣ дар асоси шартномаи хариду фуруш, ки бе гузаронидани савдо баста мешавад, фурухта мешавад.

Моддаи 80. Гузашт намудан аз ҳуқуқи талаби қарздор

Мудирӣ озмунӣ ҳуқуқ дорад ҳуқуқи талабҳои қарздорро дар савдои озод гузорад, агар маҷлиси кредиторон ё кумитаи кредиторон тартиби дигари фуруши (гузашт намудани) талабҳои қарздорро муқаррар накарда бошад.

Фуруши (гузашт намудани) ҳуқуқҳои талабҳои қарздор дар савдои озод бо риояи қоидаҳои дар

моддаи 62 Қонуни мазкур пешбинигардида ба амал бароварда мешавад, агар қонунҳои дигар тартиби дигареро муқаррар накарда бошанд ё аз моҳияти талабҳо тартиби дигаре барнаояд.

Моддаи 81. Ҳисоббаробаркунӣ бо кредиторон

Ҳисоббаробаркуниро бо кредиторон мудирӣ озмунӣ мутобиқи рӯйхати талабҳои кредиторон амалӣ менамояд.

Талабҳои кредиторон бо тартиби пешбининамудайи моддаи 55 Қонуни мазкур муқаррар карда мешавад.

Талаби ҳар як навбат баъди комилан қонеъ гардидани талаби навбати пештара қонеъ гардонида мешавад.

Маблағҳои пулии қарздор ҳангоми нокифоя буданашон байни кредиторони навбати дахлдор мутаносибан ба ҳаҷми маблағҳои талабкардашуда, ки бояд қонеъ карда шаванд, тақсим карда мешаванд, агар Қонуни мазкур тартиби дигареро пешбинӣ накарда бошад.

Талабҳои кредитороне, ки баъди бастанӣ рӯйхати талабҳои кредиторон изҳор гардидаанд, аз ҷумла талабҳо оиди пардохтҳои ҳатмӣ, ки баъди кушодани истеҳсолоти озмунӣ ба вучуд омадаанд, аз ҳисоби амволи қарздор баъди қонеъ гардонидани талабҳои кредиторони дар мӯҳлати муқарраршуда муроҷиаткарда қонеъ гардонида мешаванд.

Талабҳои кредиторони навбати якум ва дуюм, ки то анҷомдиҳии ҳисоббаробаркунӣ бо ҳамаи кредиторон, аз ҷумла баъди бастанӣ рӯйхати талабҳои кредиторон изҳор шудаанд, вочибӣ қонеъгардонӣ мебошанд. То комилан қонеъ гаштани талабҳои зикршуда, қонеъ гардонидани талабҳои кредиторони навбати дахлдор боздошта мешавад. Бо ҳамин тартиб талабҳои кредиторони навбатҳои дигар, ки дар мӯҳлати муқарраршуда муроҷиат намудаанд, вале аз тарафи мудирӣ озмунӣ онҳо эътироф нашудаанд ва нисбати онҳо ҳалномаи суд дар бораи қонеъ гардониданашон қувваи қонунӣ пайдо намудааст, қонеъ гардонида мешаванд.

Талабҳои кредитороне, ки бо сабаби нокифоягии амволи қарздор қонеъ нагардидаанд, пардохтшуда доништа мешаванд. Талабҳои кредитороне, ки мудирӣ озмунӣ онҳоро эътироф накардааст ва кредитор оиди онҳо ба суд бо даъво муроҷиат накардааст, инчунин талабҳое, ки қонеъ гардонидани онҳо бо ҳалномаи суд рад карда шудааст, ҳамчунин пардохтшуда доништа мешаванд.

Мудирӣ озмунӣ ба рӯйхати талабҳои кредиторон дар бораи пардохт шуданашон қайдҳо мегузорад.

Кредитороне, ки талабҳои онҳо дар қараёни истеҳсолоти озмунӣ ба таври пурра қонеъ гардонида нашудаанд, ҳуқуқи талабпешниҳодкунӣ ба шахсони сеюм, ки амволи қарздорро ғайриқонунӣ гирифтаанд, доранд. Баъди пӯшида шудани парвандаи муфлисшавӣ чунин талабро бо тартиби пешбининамудайи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намудан мумкин аст.

Моддаи 82. Назорат аз болои фаъолияти мудирӣ озмунӣ

Мудирӣ озмунӣ на кам аз як маротиба дар як моҳ ба кумитаи кредиторон ё маҷлиси кредиторон ҳисоботро дар бораи фаъолияти худ, иттилоотро дар бораи вазъии молиявии қарздор ва амволи вай то рӯзи кушодани истеҳсолоти озмунӣ ва дар қараёни истеҳсолоти озмунӣ, ҳамчунин дигар иттилооти даркориро пешниҳод мекунад.

Мудирӣ озмунӣ вазифадор аст бо талаби суд ҳама гуна маълумоти ба истеҳсолоти озмунӣ тааллуқдоштаро ба вай пешниҳод намояд.

Моддаи 83. Аз вазифа дур намудани мудирӣ озмунӣ

Суд мудирӣ озмуниро дар ҳолати иҷро накардан ё иҷрои номатлуби вазифаҳои ба зиммааш гузошташуда бо илтимосномаи маҷлиси кредиторон ё кумитаи кредиторон аз вазифа дур намуда, мудирӣ нави озмуниро таъин мекунад.

Моддаи 84. ҳисоботи мудирӣ озмунӣ

Мудирӣ озмунӣ баъди ба охир расидани ҳисоббаробаркунӣ бо кредиторон вазифадор аст, ки аз натиҷаҳои гузаронидани истеҳсолоти озмунӣ ба суд ҳисобот диҳад.

Ба ҳисоботи мудирӣ озмунӣ замимаҳои зерин илова мегарданд:

ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи фуруши амволи қарздор;

рӯйхати талабҳои кредиторон бо нишон додани ҳаҷми пардохтшудаи талабҳои кредиторон;

ҳуҷҷатҳое, ки пардохт шудани талабҳои кредиторонро тасдиқ менамоянд.

Моддаи 85. Амволи қарздор, ки пас аз пардохти талабҳои кредиторон боқӣ мондааст

Мудирӣ озмунӣ дар бораи амволи қарздор, ки ба фуруш пешниҳод шуда буд, вале дар қараёни истеҳсолоти озмунӣ ба фуруш нарафтааст ва ҳангоми мавҷуд набудани муроҷиати молики амволи қарздор – шахси ҳуқуқӣ, муассисони (иштирокчиёни) қарздор – шахси ҳуқуқӣ оиди ҳуқуқҳои амволиашон ба ин амвол ба мақомоти ваколатдори дахлдор хабар мерасонад.

Мақомоти ваколатдор дар мӯҳлати на дертар аз як моҳ баъди гирифтани хабарномаи дахлдор амволи дар қисми якуми ҳамин модда зикргаштаро ба баланс ва хароҷоти нигоҳдориҳои онро ба ўҳда мегирад.

Моддаи 86. Ба итмомрасони истеҳсолоти озмунӣ

Суд баъди баррасии ҳисоботи мудирӣ озмунӣ оиди натиҷаҳои истеҳсолоти озмунӣ дар ҳусуси ба итмом расидани истеҳсолоти озмунӣ таъинот мебарорад.

Мудирӣ озмунӣ бояд дар мӯҳлати **5 рӯзи корӣ** аз лаҳзаи баровардани таъиноти суд оиди ба охир расидани истеҳсолоти озмунӣ таъиноти зикргардидаро ба мақомоте, ки бақайдгирии давлатии шахсони ҳуқуқиро анҷом медиҳад, пешниҳод намояд. **(ҚҶТ аз 19.05.09, №509)**

Таъиноти суд оиди ба охир расидани истеҳсолоти озмунӣ барои дар рӯйхати ягонаи давлатии шахсони ҳуқуқӣ даровардани қайди барҳамхӯрии қарздор асос мешавад.

Аз рӯзи дар рӯйхати ягонаи давлатии шахсони ҳуқуқӣ даровардани қайди барҳамхӯрии қарздор ваколатҳои мудирӣ озмунӣ қатъ мегарданд, истеҳсолоти озмунӣ ба итмом расида ва қарздор барҳамхӯрда ҳисобида мешавад.

БОБИ VIII СОЗИШНОМАИ МУСОЛИҲА

Моддаи 87. Муқаррароти умумӣ

Қарздор ва кредиторон дар ҳама марҳилаҳои баррасии парвандаи муфлисшавӣ ҳуқуқ доранд созишномаи мусолиҳа банданд.

Қарор дар бораи бастанӣ созишномаи мусолиҳаро аз номи кредиторони озмунӣ маҷлиси кредиторон қабул менамояд. Қарори маҷлиси кредиторон дар бораи бастанӣ созишномаи мусолиҳа бо аксарияти овозҳо аз миқдори умумии кредиторони озмунӣ қабул карда мешавад ва дар ҳолате қабулшуда ҳисоб мешавад, агар ба тарафдории он ҳамаи кредитороне, ки ўҳдадорихояшон бо гаравмонии амволии қарздор таъминанд, овоз дода бошанд.

Қарори бастанӣ созишномаи мусолиҳаро аз тарафи қарздор шахрванд – қарздор ё роҳбари қарздор, мудирӣ беруна ё мудирӣ озмунӣ қабул менамоянд.

Дар созишномаи мусолиҳа иштироки шахсони сеюм, ки ҳуқуқ ва ўҳдадорихои дар созишномаи мусолиҳа пешбинишударо ба зимма мегиранд, иҷозат дода мешавад.

Созишномаи мусолиҳаро бояд суд тасдиқ намояд ва дар ин бора дар таъиноти судӣ оид ба қатъ намудани парвандаи муфлисшавӣ таъкид карда шавад. Агар созишномаи мусолиҳа дар ҷараёни истеҳсолоти озмунӣ баста шавад, суд дар бораи тасдиқи созишномаи мусолиҳа таъинот мебарорад.

Созишномаи мусолиҳа барои қарздор ва кредиторони озмунӣ, ҳамчунин шахсони сеюми дар созишномаи мусолиҳа иштироккунанда аз рӯзи тасдиқи суд эътибор дорад ва барои қарздор, кредиторони озмунӣ ва шахсони сеюми дар созишномаи мусолиҳа ширкаткунанда ҳатмӣ мебошад.

Саркашии яктарафа аз иҷрои созишномаи мусолиҳа, ки эътибор пайдо кардааст, иҷозат дода намешавад.

Моддаи 88. Шакли созишномаи мусолиҳа

Созишномаи мусолиҳа дар шакли хаттӣ баста мешавад.

Аз тарафи қарздор созишномаи мусолиҳаро соҳибкори инфиродӣ – қарздор ё роҳбари қарздор, мудирӣ беруна ё мудирӣ озмунӣ имзо мекунад.

Аз номи кредиторон созишномаи мусолиҳаро шахси аз тарафи маҷлиси кредиторон ваколатдоршуда имзо мекунад.

Агар дар созишномаи мусолиҳа шахсони сеюм иштирок намоянд, созишномаи мусолиҳаро аз тарафи онҳо ҳамин шахсҳо ё намояндаи онҳо имзо мекунад.

Моддаи 89. Мазмуни созишномаи мусолиҳа

Созишномаи мусолиҳа бояд муқарраротро дар бораи ҳаҷм, тартиб ва мӯҳлати иҷрои ўҳдадорихои қарздор ва (ё) дар бораи қатъи ўҳдадорихои қарздор бо роҳи гузашт намудан, азнавқунии ўҳдадорихо, бахшидани қарз ё роҳҳои дигар, ки қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст, дар бар гирад.

Созишномаи мусолиҳа метавонад шартҳои зеринро дар бар гирад:

дар бобати дароз ё кӯтоҳ намудани мӯҳлати иҷрои ўҳдадорихои қарздор;

дар бораи гузашт кардани ҳуқуқи талабҳои қарздор;

дар бораи иҷрои ўҳдадорихои қарздор аз тарафи шахсони сеюм;

дар бораи кам кардани қарз;

дар бораи иваз намудани талабҳо ба саҳмияҳо;

дар бораи қонунгардонидани талабҳои кредиторон бо дигар воситаҳои, ки ба қонунҳо ва дигар санадҳои ҳуқуқии Чумхурии Тоҷикистон мувофиқ нестанд.

Шартҳои созишномаи мусолиҳа барои кредиторони озмунӣ, ки дар овоздиҳӣ оиди масъалаи бастанӣ созишномаи мусолиҳа иштирок накардаанд ва инчунин муқобили бастанӣ созишномаи мусолиҳа овоз додаанд, набояд аз шартҳои кредиторони озмунии ҳамон навбат, ки ба тарафдории бастанӣ он овоз додаанд, бадтар бошад.

Моддаи 90. Шартҳои тасдиқи созишномаи мусолиҳа аз тарафи суд

Қарздор, мудирӣ беруна ё мудирӣ озмунӣ бояд дар давоми панҷ рӯз аз вақти бастанӣ созишномаи мусолиҳа ба суд дар бораи тасдиқи созишномаи мусолиҳа ариза пешниҳод намоянд.

Ба ариза дар бораи тасдиқи созишномаи мусолиҳа иловаҳои зерин пешниҳод карда мешаванд:
матни созишномаи мусолиҳа;

протоколи маҷлиси кредиторон, ки оиди бастанӣ созишномаи мусолиҳа қарор қабул намудааст;

рӯйхати ҳамаи кредиторони озмунӣ бо нишон додани суроғҳои онҳо ва маблағи қарзхояшон;

эйтирози хаттӣ кредиторони озмунӣ, ки дар овоздиҳӣ оиди бастанӣ созишномаи мусолиҳа иштирок накардаанд ё муқобили бастанӣ созишномаи мусолиҳа овоз додаанд.

Суд тарафҳои манфиатдорро оиди санаи баррасии ариза дар бораи тасдиқи созишномаи мусолиҳа хабар медиҳад. Иштирок накардани шахсони хабардоршуда ба баррасии парвандаи муфлисшавӣ монеъ намешавад.

Моддаи 91. Оқибати тасдиқи созишномаи мусолиҳа

Тасдиқи созишномаи мусолиҳа аз тарафи суд дар қараёни мушоҳида ё идоракунии беруна барои қатъ намудани парвандаи муфлисшавӣ асос мегардад.

Тасдиқи созишномаи мусолиҳа аз тарафи суд дар қараёни идоракунии беруна барои қатъ намудани мораторияи қонеъ гардонидани талабҳои кредиторон асос мешавад.

Дар ҳолате, ки созишномаи мусолиҳа аз тарафи суд дар қараёни истеҳсолоти озмунӣ тасдиқ шудааст, ҳалномаи суд оид ба муфлис эйтироф намудани қарздор ва кушодани истеҳсолоти озмунӣ иҷро карда намешавад.

Аз лаҳзаи тасдиқи созишномаи мусолиҳа аз тарафи суд ваколатҳои мудирӣ муваққатӣ, мудирӣ беруна, мудирӣ озмунӣ ба охир мерасанд.

Мудирӣ берунӣ, мудирӣ озмунии қарздор – шахси ҳуқуқӣ вазифаи роҳбари қарздорро то лаҳзаи таъинӣ (интихоби) роҳбари қарздор иҷро мекунад.

Аз рӯзи тасдиқи созишномаи мусолиҳа мувофиқан шаҳрванд – қарздор ё роҳбари қарздор, мудирӣ беруна ё мудирӣ озмунӣ ба пардохти қарзҳои кредиторон шурӯъ мекунад.

Моддаи 92. Аз тарафи суд рад намудани тасдиқи созишномаи мусолиҳа

Суд дар ҳолатҳои зерин ҳуқуқ дорад тасдиқи созишномаи мусолиҳаро рад намояд:

вайрон кардани тартиби бастанӣ созишномаи мусолиҳа, ки ҳамин Қонун муқаррар намудааст;

риоя накардани шаклҳои созишномаи мусолиҳа;

вайрон кардани ҳуқуқи шахсони сеюм;

муҳолифати шартҳои созишномаи мусолиҳа ба қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Суд дар бораи рад намудани тасдиқи созишномаи мусолиҳа таъинот мебарорад, ки аз болои он шикоят кардан мумкин аст.

Моддаи 93. Оқибатҳои рад намудани тасдиқи созишномаи мусолиҳа

Дар ҳолати баромадани таъиноти судӣ дар бораи рад намудани тасдиқи созишномаи мусолиҳа созишномаи мусолиҳа бастанашуда ҳисоб карда мешавад.

Таъиноти баровардаи суд дар бораи рад намудани тасдиқи созишномаи мусолиҳа барои бастанӣ созишномаи мусолиҳаи нав монеъ шуда наметавонад.

Моддаи 94. Беэйтибор донистани созишномаи мусолиҳа

Дар чунин ҳолатҳо бо аризаи қарздор, кредитор ё прокурор суд метавонад созишномаи мусолиҳаро беэйтибор гардонад:

агар созишномаи мусолиҳа шартҳои дошта бошад, ки манфиати кредиторони алоҳидаро ҳимоя ё манфиатҳо ва ҳуқуқҳои қонунии кредиторони дигарро поймол намояд;

агар иҷрои созишномаи мусолиҳа қарздорро ба муфлисшавӣ расонад;

Ҳангоми мавҷуд будани асосҳои дигари беэйтибор донистани аҳдҳо, ки Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст.

Моддаи 95. Оқибатҳои беэйтибор донистани созишномаи мусолиҳа

Беэйтибор донистани созишномаи мусолиҳа барои аз нав шурӯъ намудани пешбурди парвандаи муфлисшавӣ асос мегардад. Дар бораи аз нав шурӯъ намудани пешбурди парвандаи муфлисшавӣ суд таъинот мебарорад, ки аз болои он шикоят кардан мумкин аст.

Дар ҳолати беэйтибор донистани созишномаи мусолиҳа талабҳои кредитороне, ки барои онҳо мӯҳлати пардохташон зиёд ё кам карда шуда буд, маблағи ҳақдорӣ ё маблағи камкардашудаи қарзҳои онҳо дар қисми қонеъ нагардидашон барқарор карда мешаванд.

Дар қисмате, ки ҳамин модда танзим накардааст, оқибатҳои беэйтибории аҳдҳо, ки Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ менамояд, татбиқ карда мешавад.

Дар ҳолати беэтибор дониستاني созишномаи мусолиҳа хабар оиди аз нав пеш бурдани парвандаи муфлисшавии қарздор аз тарафи суд дар воситаҳои ахбори умум аз ҳисоби қарздор нашр карда мешавад.

Моддаи 96. Бекоркунии созишномаи мусолиҳа

Бекор кардани созишномаи мусолиҳаи тасдиқнамудаи суд бо маслиҳати кредиторони алоҳида ва қарздор иҷозат дода намешавад.

Бо ҳалномаи суд бекор кардани созишномаи мусолиҳа нисбат ба кредитори алоҳида боиси қатъ гардидани созишномаи мусолиҳа нисбати кредиторони дигар намегардад.

Созишномаи мусолиҳаро бо ҳалномаи суд дар ҳолате бекор кардан мумкин аст, ки қарздор шартҳои созишро нисбати талаби на кам аз се як ҳиссаи кредиторон адо накарда бошад. Дар ин ҳолат оқибатҳои пешбиниамудаи моддаи 95 Қонуни мазкур татбиқ карда мешаванд.

Моддаи 97. Оқибатҳои иҷро накардани созишномаи мусолиҳа

Дар ҳолати аз тарафи қарздор иҷро нагардидани созишномаи мусолиҳа кредиторон ҳуқуқ доранд, ки талабҳои худро дар ҳаҷми пешбиниамудаи созишномаи мусолиҳа пешниҳод намоянд.

Дар ҳолати оғоз намудани парвандаи муфлисшавӣ ҳаҷми талабҳои кредитороне, ки нисбаташон созишномаи мусолиҳа имзо шуда буд, аз рӯи шартҳои муайяннамудаи созишномаи мусолиҳа муайян карда мешаванд.

Моддаи 98. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки муқаррароти Қонуни мазкурро вайрон мекунанд, мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 99. Дар бораи аз эътибор соқит дониستاني Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи муфлисшавии корхонаҳо”

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи муфлисшавии корхонаҳо” аз 10 марти соли 1992 (Ахбори Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 1992, № 8, мод. 116; Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 1996, № 3, мод. 48; с. 1997, № 9, мод. 117; с. 1998, № 10, мод. 121) аз эътибор соқит дониста шавад.

Моддаи 100. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе 8 декабри соли 2003
№ 46

Э. РАҲМОНОВ